

Let Not The Light
Of Freedom
Be Extinguished!

AMERICAN HOME

AMERIŠKA DOMOVINA

SLOVENIAN MORNING NEWSPAPER

MILAN KRAVANJA 032798
1301 COURTHOUSE RD APT 1710
ARLINGTON VA 22201-2537

Serving in Ohio and Nationwide, over 200,000 American-Slovenians
Vol. 100 — No. 9 (USPS 024100)

AMERIŠKA DOMOVINA, MARCH 5, 1998

ISSN Number 0164-68X

60¢

Maple Syrup

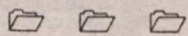
Canadian Spring-Time Tradition

Photography and Script
By STANE KRANJC

BOLTON, Ont. -- North American native Indian people discovered maple syrup many years before the white man made their first footprints on this beautiful land. The Canadian people chose the maple leaf as our national symbol.

Canada is world famous for its maple syrup and accounts for approximately 70% of the world maple syrup production. The other 30% of maple syrup is produced in North Eastern United States from Minnesota to Maine and south to West Virginia. All three regions claim to be the best. I am in agreement that they are all excellent, because of the ideal soil conditions and ideal climate for maple trees to thrive and produce excellent sap. Some Canadians refer to maple syrup as Canadian Heritage.

During my travels across Canada and the U.S.A. I heard and read several stories of how maple syrup was discovered. No one really knows. Here is my story based on what I have learned.

A young native couple used to meet under the beautiful maple tree. The young man wanted to carve a mark on this spot to show his squaw (lady friend) how much he thought of her and to remind them of the happy times they spent under this tree. As he cut into the bark, water started to drip out of the tree. Being a warm day and no water around to quench his thirst he sipped a few drops and discovered that this water was very sweet and tasty. He peeled some bark off the nearby birch tree and made a bucket. He filled the bucket with this sweet water and took it to his squaw.

She tasted the water, liked it very much and decided to save some of it. She placed the bucket on the sunny side of their tepee and forgot about it. Several days later she remembered and went to have another drink, but by this time the water was much thicker, sweeter and brown. Due to the heat from the sun, the water evaporated and maple syrup was discovered.

To get sap, native people used the hatchet to cut into the bark of maple trees. Hand-carved wooden troughs or pieces of bark were used to channel the sap from the trees to wooden buckets and bowls.

For several nights they left the sap outside so that water in the sap would freeze, forming a layer of ice. In the morning the ice was removed and the remaining sap poured into hollowed-out wooden logs. Rocks were heated in the fire and placed into the sap, heating and boiling out remaining water.

This process was repeated until all the water evaporated leaving only syrup in the log. Syrup was then poured into mukuks.

(Mukuk is a container made out of birch tree bark.) Syrup making was mostly women's and children's work; men were usually out hunting, fishing or fighting.

To make work easier natives would set up camp in the center of the maple sugar bush. This saved them time and effort carrying sap from the trees to the syrup-making area. Syrup-making was not all hard work. There was also a lot of fun such as celebrations and dances. Natives believed that sugar dancing would keep the Gods happy and bring good weather to keep the sap flowing.

North American pioneers and early settlers found themselves more or less in the same situation as Native Indians. They had to grow or hunt their own food. Sugar was hard to come by so they learned from the Indians how to make maple syrup and they quickly improved native syrup-making methods.

Instead of cutting a gash into the tree, they drilled holes. Wood spiles were then inserted into the holes. Sap was then channeled into sap buckets and from the buckets, sap was poured into large iron kettles.

Kettles were hung over an open fire, water boiled out of the sap leaving only syrup and sugar in the kettles. Like Indians they set camp in the middle of the maple sugar bush. Instead of tepees, they constructed log cabins called sugar huts. They lived and prepared syrup in these huts during the syrup season.

Most syrup makers knew when syrup was ready. For the inexperienced syrup makers there was a test to find out when the syrup was done. Pioneers dropped some syrup into the cold water. If the syrup sank to the bottom of the water and stayed there, it was done. Ready maple syrup was then poured into many different shaped containers and molds.

From generation to generation processing improvements continued to today's modern syrup making techniques.

Modern maple syrup producers are using plastic tubing connected to the tapped trees and then gravity channeling sap to large holding tanks. This method replaces the heavy labor of carrying syrup in the buckets from the trees to the sugar house.

From the holding tank, more tubing is used to gravity channel sap to an evaporator heated by wood or oil. In the evaporator sap travels over a heated bottom, exposing sap to a large boiling and evaporating area. Water is boiled out and syrup channeled to a syrup holding tank.

To ensure that sap gravity channeling is efficient, evaporators are installed at the lowest point possible, usually in the valley with holding tanks above the evaporator and close to maple trees on the nearby hills.

Many kinds of maple trees grow in North America, but only sugar maple, silver maple,

Early settlers used iron kettles. Note sap pails on the trees.

Evaporator heated by wood. Note steam-water evaporator small tank on the right side which contains syrup.

Plan ahead:

Bishop Baraga Weekend

September 5 and 6, 1998

Cleveland, Ohio

(Continued on page 4)

Jim's Journal
By Jim Debevec

A good book is like a good song, or a good meal, to be enjoyed at your leisure.

Good News: Looked out our back window and saw the first robin of spring on Sunday, March 1. The next day the first snow of the year also arrived, which doesn't make much sense - but that's El Nino for you.

Received a correspondence from the generous Slovenian humanitarian and wonderful Florist James A. Slapnik, Jr. of 650 E. 185th Street in Cleveland who submitted an answer for Lewis Stafford's question, "What does QTH stand for." Jimmy says QTH means "What is Your Location?"

He further states the dots and dashes inserted in the question last week stands for the letter "P" which goes to prove that a monkey sitting at a typewriter long enough can eventually come up with a sentence because I had no letter in mind when writing those "di" and "da's."

This also reminds me of the standing question about an object that a telegrapher might use, "What is a bug?" Remember, it's not a car, not an insect, and has nothing to do with computers. So far no one has been able to figure it out. I've stumped everyone again!

Comments: mail: Jim's Journal, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103; fax: (216) 361-4088, or e-mail at jim@buckeyeweb.com

Why does it take longer to run from second base to third base, than from first to second base?

Because there's a short-stop in between.

Don't Let Diabetes Rob Your Taste Buds Of Delicious Treats

(NAPS)—Good nutrition starts in the kitchen, and with a little education. For people with diabetes, good nutrition is critical to keeping blood sugar levels under control. Surprisingly, watching what you eat does not mean losing what you like.

The first step to meal planning is working closely with a registered dietitian. Dietitians know how nutrition can better control patients' blood glucose levels, while tailoring programs that suit their tastes and lifestyles.

What are some simple rules to good nutrition? Balancing out carbohydrates, proteins, and fats. Eating a variety of fresh fruits and vegetables, lean meats, and whole grains can make a difference in your blood sugar. Keeping fat, especially saturated fat, at an appropriate level. Again, your dietitian can help you set-up your requirements.

What does this mean? You're not necessarily restricted to what you can eat, as long as it can be incorporated into your daily meal schedule. And while most foods can be incorporated into a meal plan, sometimes special foods are very helpful.

Take a look at the following recipes that can become a part of your daily routine. They're fast, easy to make, and taste great!

- LEMON BLUEBERRY BRAN MUFFINS**
 1½ cups bran flakes cereal, crushed
 ¾ cup buttermilk
 ½ cup Cary's Sugar Free Syrup
 ¼ cup vegetable oil
 1 egg
 1¼ cups unsifted flour
 1½ teaspoons baking soda
 1½ teaspoons grated lemon rind
 ¼ teaspoon salt
 ¾ cup fresh or frozen blueberries

Preheat oven to 350°. In a large bowl, combine cereal and buttermilk; let stand 5 minutes. Combine syrup, oil, and egg; mix well. Add to cereal mixture. Stir together flour, soda, rind and salt; add to cereal mixture. Stir only until moistened. Fold in blueberries. Fill paper-lined or lightly greased muffin cups 2/3 full. Bake 20 to 25 minutes or until golden brown. Remove from

Turn over a new leaf in managing diabetes. Call the American Diabetes Association at 1-800-DIABETES (342-2383) for the latest information.

pan. Serve warm.
Nutrition values per serving (1 muffin): 130 calories; 3g protein; 5g fat; 19g carbohydrate; 20mg cholesterol; 300mg sodium (values are rounded)
Percentage of calories from: 9% - protein; 34% - total fat; 57% - carbohydrate
Exchanges: 1 bread/starch, 1 fat

BERRY FIZZ
 4 oz. LIGHTSTYLE® Low Calorie Cranberry Juice Cocktail
 4 oz. diet cranberry or grape ginger ale
 Lime wedge, garnish

Pour into a glass with ice. Garnish with a lime wedge. Makes one serving.
Nutrition values per serving: 5g carbohydrate
Exchanges: Free

November is American Diabetes Month, a good time to turn over a new leaf, nutritionally speaking, of course. Recipes like these and many other are available by contacting the American Diabetes Association. An assortment of cookbooks are available, and new recipes are updated daily on the World Wide Web.

American Diabetes Month is presented by the American Diabetes Association. November materials are produced with educational grants from Cary's Sugar Free Syrup, Ocean Spray and Medisense.

For more information about nutrition and diabetes, call the American Diabetes Association at 1-800-DIABETES (1-800-342-2383) or by visiting the World Wide Web (www.diabetes.org).

Adventure in Fine Slovenian Dining

Looking for new adventures in dining? The **Red Chimney Restaurant**, 6501 Fleet Avenue, Cleveland is the place where fine cuisine is offered at reasonable prices. *Slovenian* owner **Joe Kofol** has **SIX** Specials all day, until 8 p.m. For \$5.00

you receive soup, entree, potatoes, vegetable and rolls and plenty of butter.

We especially enjoy the 2 breaded pork chops dinner special on Mondays. During the week they offer such delicious food as two stuffed peppers, goulash, meat loaf, city chicken, liver and onions, fish and seafood, and much more.

The daily soups are chicken noodle, potato soup, minestrone, clam chowder, bean, and others. Dessert is optional.

If you wish to partake in a sumptuous meal that won't empty your wallet or purse, stop in at the Red Chimney and tell Joe Kofol or your waitress that you read about his restaurant in the American Home newspaper.

--F.Z.

Why were King Arthur's days called the Dark Ages? Because they had so many knights?

100 WORDS MORE OR LESS by John Mercina

A LENTEN INSPIRATION DO SOMETHING POSITIVE THIS LENT!

SIX YEARS AGO, A YOUNG AMISH MAN NOW 24 WAS INVOLVED IN AN ACCIDENT WHILE RIDING IN A CAR. THE ACCIDENT LEFT HIM A QUADRIPLEGIC, TOTALLY DEPENDED ON HIS FAMILY. TO MAKE MATTERS WORSE, "JR" HAS A TRACH AND IS UNABLE TO SPEAK. HIS ONLY MOVEMENT WITH HIS HEAD, LEFT AND RIGHT FOR NO AND UP AND DOWN FOR YES. HE HAS NO WAY OF COMMUNICATING. BUT "JR" DOES NOT COMPLAIN. HE CAN'T! TWO MONTHS AGO, A STRANGER, KNOWN TO THIS WRITER, CAME INTO HIS LIFE. CONVINCING THE AMISH FAMILY THAT A WORD PROCESSOR, POWERED BY A CAR BATTERY, RECHARGED BY A SOLAR PANEL, WOULD HELP THE YOUNG MAN TO COMMUNICATE, THIS STRANGER BROUGHT AN OLD PROCESSOR INTO THE AMISH HOME. "JR" IS NOW TRYING TO TAP THE KEYS BY MEANS OF A LONG WOODEN SPOON HELD BY HIS TEETH. IT'S A STRUGGLE. JR HAS HARD TIME SEEING THE SMALL CHARACTERS ON THE SCREEN. BUT HE IS NOT COMPLAINING. AN OLD 286 COMPUTER WITH ONLY A WORD PROCESSING CAPABILITY AND ABILITY TO ENLARGE THE SIZE OF THE FONT WOULD BE GOD-SENT. IF YOU ARE WILLING TO PART WITH AN "ANCIENT" COMPUTER, YOURS TRULY WOULD GLADLY PAY THE TRANSPORTATION COST. MAYBE, SOME DAY, "JR" COULD EVEN TYPE OUT A COMPLAINT: WHY ME!

Telephone scam

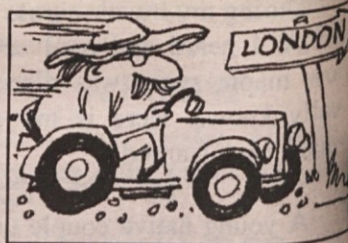
Phony telephone calls are being made in the St. Clair area from persons claiming to be selling an "ADT" security system. I called the police mini-station who told me they checked with the company and they have no sales representatives doing this.

These bogus salespeople would like to come into your home and steal you blind. Don't fall for this scam. Say "NO!" and hang up.

--Frank Cerar

Samuel F. Morse, the inventor of the first successful electric telegraph and the Morse code, won honors as a painter first.

An Englishman once drove a power lawn mower a distance of 3,034 miles

Slovenians Excel in Math

Editor: On Thursday, Feb. 26, I was listening to "Dr. Laura" (on WTAM daily from 9 a.m. until noon). It was toward the end of the show when she wondered where Slovenia is. She thought she would like to send her son to school there because Slovenians ranked so high in the physics and advanced math test as reported in the daily papers that day. The United States ranked at the bottom.

Besides being ranked in the tops in math and physics, Slovenia has sent a lot of smart people to this country. We have (former) Admiral Ron Zlatoper, Commander of the entire Pacific Fleet, Now we also have a newly-named Cardinal in the Catholic Church, Aloysius Ambrozic. And beside many, many others, the late

popular news commentator and author Charles Kuralt spoke with pride of his Slovenian heritage.

We should all write Dr. Laura and inform her of where Slovenia is - on the sunny side of the Alps. Although small in size, it is large in producing quality educated and informed people who have an extraordinary love for quality music.

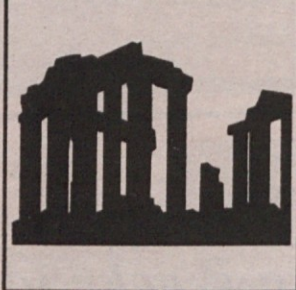
Slovenia also takes no back seat in sports. The first Slovenian NBA player is rookie Marko Milic, a small forward for the Phoenix Suns.

By the way, this past summer, my three sons, two daughters-in-law, and 3 grandchildren and I spent 10 days in beautiful Slovenia. It was so wonderful there, everybody wants to return.

--Stephanie Polutnik
Elyria, Ohio

Special--\$3499* pp

Euclid Travel's personally escorted tour of classical Greece
 Plus a cruise of the Aegean Islands
 September 12-25

22078 Lakeshore Blvd.
Euclid, Ohio 44123

Exclusive Departure
 Limited Availability
 Reserve space now!
 Call 216-261-1050

*based on double occupancy

Jadran Singing Society Prepares for Spring Concert, Dinner, Dance

CLEVELAND, OH - The Jadran Singing Society is busy in rehearsals for their Spring Dinner Dance Concert. This event will be held on April 18 at the Slovenian Workmen's Home, 15335 Waterloo Road.

A delicious dinner will be prepared by Joe Stavanja and his staff; serving will begin at 5 p.m. the menu will consist of soup with dumplings, salad, breaded chicken, Swiss steak, mashed potatoes, peas and carrots, dessert and coffee.

The concert will begin at 7:00 p.m. under the direction of Florence Unetich. The Music Committee has selected a variety of songs which include "Smo Pevci in Godci," "Slovenski Polka," "Domo Slovenski Kraj," "Ma Bella Bimba," "Pred mojo kajzo," "Skrjanec poje zvrgolik," "Lep Poletni Cas."

Also included in the program will be specialty songs performed by various members. Piano accompanist is Thomas Rotar.

Following the program the Ray Polantz orchestra will play for your listening and dancing pleasure.

Tickets for this event, priced at \$18, are available from any Jadran member or by calling Dolores Dobida at

(440) 951-1694 or Betty Rotar at (216) 481-3187. Tickets will also be available at the Polka Hall of Fame. For the program and dance only, the cost is \$8; for dance only, \$5.

At our annual meeting this past December, we elected the same officers for 1998. President Betty Rotar, Vice President Don Gorjup, Secretary/Treasurer Dorothy Gorjup, Recording Secretary Dolores Dobida.

The auditors are Clarence Rugar, Valerie Trska, Pat Nevar and alternate Florence Unetich. Librarians are Florence Unetich and Angela Zabjek.

The music committee consists of Florence Unetich, Betty Rotar, Dolores Dobida, Clarence Rugar, Marge Candow, Tony Silc, Fred Skolaris, Kristina Blatnik and Jennie Zakrajsek.

We thank our many friends who attended our performances. It's this kind of support that helps us to carry on our cultural heritage and traditions.

Many thanks to our wonderful supporters for their monetary donations: AMLA, George Knaus, Pat Brandt, John and Alice Cech, John and Frances Mauric and to our very generous anonymous donor.

A special thank you to George Knaus who is always promoting and donating. This past October 5 George sponsored his Upstairs Dance to benefit the five Cleveland Cultural Singing Societies. George presented to Jadran \$300 from the proceeds. This indeed was very generous and very much appreciated.

It has been our practice to present a clock to any long time member who reaches 80 years of age or over. At the end of November 22 performance, President Betty Rotar presented awards to Josephine Tomsic, who has been with Jadran 68 years, Bertha Dovgan 62 years, Fred Skolaris 59 years, and Jennie Zakrajsek 54 years. Lou Prebevsek, who has been leader of our Button Box Ensemble for the last 20 years, has retired and received an award.

President Rotar announced at this same time that our director, Reginald Resnik, and his wife Betty are retiring. Both have been active for over 50 years. Reginald has been our piano accompanist and then director, Betty was a singing member and a script writer. This was their last show. They were presented with parting gifts of a clock to Reginald and a wrist watch to Betty. We wish them well and a Happy Retirement.

We are now in the process of looking for a new director. In the meantime, Florence Unetich has graciously agreed to direct and teach our chorus for this Spring Concert. She is doing an outstanding job and with her vast knowledge of music and the Slovenian language, she's been very helpful to us. We thank and appreciate Florence for this undertaking.

Our condolences to the families of former members. Frank Bittenc, who was our treasurer for over 50 years and Steve Shimitz who has been living in Columbus, Ohio.

Sending get well wishes to our active tenor, Clarence Rugar. Clarence has been very ill for the past several months and is now recuperating at the Western Reserve Nursing Home in Kirtland, Ohio.

Upon entering into our 77th year, we invite you all to attend our Spring Concert on April 18. I'm sure you will have an enjoyable time.

--Dolores Dobida
Recording Secretary

St. Vitus Lenten Renewal

Monday to Sunday March 23 - 29
Lenten renewal, Slovenian language, Fr. Ivan Likar, St. Vitus Church (more information later).

Saturday and Sunday, March 28 and 29
Lenten renewal begins at St. Vitus Church with Fr. Theodore Marszal preaching, in English, at the 4:00 Mass and the Sunday liturgies. All are welcome.

Monday, March 30
Lenten renewal continues (English). Fr. Marszal will preach and lead the Holy Hour in St. Vitus Church starting at 7:00 p.m. Confessions will be heard a half hour before.

Tuesday, March 31
Lenten renewal continues (English). Fr. Marszal will hear confessions starting at 6:30 p.m. in St. Vitus Church. He will celebrate Mass at 7:00 p.m. A social will follow in the church hall.

--Sr. Mary Avsec
St. Vitus Church

LAVRISHA

Construction & Repair

BUILDING IMPROVEMENT SERVICES

6507 St. Clair Avenue - Cleveland, Ohio 44103
216 / 391-0035

531-3536

Century TIRE SERVICE CO.

Firestone
HOME AND AUTO SUPPLY

15300 Waterloo Rd & Calcutta
Cleveland, Ohio 44110

RON DOVGAN
President

LUBE, OIL & FILTER

- Chassis lube
- Up to 5 qts. new oil
- New Firestone oil filter

FRONT-END ALIGNMENT

- All adjustable angles set to manufacturer's original specifications
- No extra charge for cars with factory air or torsion bars

Most cars
Parts extra
(if needed)

Visit Us!

NEW AT PATRIA:

Just arrived from Slovenia - A variety of teas - such as mountain (planinski), old garden (narodni), camomile, lemon, blueberry, apple, sour cherry & other fruit teas; a selection of cookies, syrups (raspberry, blackberry, blueberry, sour cherry, black currant), Radenska, noodles, pickles, yellow peppers, sea salt (morska sol), various Slovenian beverages, cassettes & CDs, and products from Austria, Belgium, Croatia, Germany, Macedonia. We also carry Slovenian newspaper DRUZINA

PATRIA IMPORTS

794 E. 185TH St.
Cleveland, Ohio 44119
Phone: (216) 531-6720
MARIA DEMPSEY - Manager
Store Hours: M-F: 9 - 5:00
Sat.: 8:30 - 5:00 - Closed Sundays

1998 **TRAVELMAX TOURS** 1998

ESCORTED EUROPEAN VACATIONS

ROMANTIC CENTRAL EUROPE

6 countries, 16 days

Germany, Czech Republic, Slovakia, Hungary, Slovenia, Austria

Tours departing June 9 and June 23

The Country Tour - FROM TUSCANY TO LAKE BALATON

4 countries, 16 days

A countryside tour featuring food and wine
Visit Italy, Austria, Slovenia, and Hungary
Tours in July, August, and September

CROATIA AND THE ADRIATIC COAST

Tours in July and August

SLOVENIA A Two Center Holiday

One week by the Alps   One week by the sea
Bled - Bohinj   Portoroz

Tours in June, July, August, and September

TREKKING - HIKING ACTIVE HOLIDAYS IN SLOVENIA

Call MIKE CERAR at **TRAVELMAX, Inc.**
(800) 677-1313 or (216) 692-1700
911 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119

Maple Syrup...

(Continued from page 1)

black maple, and red maple are tapped for sap. Sugar maple is the champion of the four. The tree must be over 40 years old and 80cm. around at chest level before it is tapped for maple sap. Some maple trees live as long as 400 years and at the age of 40 the tree is still a *youngster!*

Maple sap averages approximately 2% sugar and it takes 40 liters of sap to produce 1 liter of syrup. This explains why maple syrup is as expensive as it is in comparison to a variety of chemically formulated syrup products on the market.

The Cree natives called the maple tree "*Sisibaskwat*" and Algonquin natives called maple syrup "*Sinzibuckwud*" which means extracted from wood.

Syrup season starts in late February and continues until early April depending on the weather conditions. Cool nights and warm days are best to excite sap flow in the trees. This time of the year was commonly known to Native people as the "Maple Moon", or "Sugar Moon," and it is still a favorite time of the year for many people.

There are several grades of syrup; extra-light, medium, amber and cooking syrup. Medium grade is generally the most popular. It is difficult to describe the maple syrup flavor other than to say that it is uniquely different from any other product.

Maple syrup producers and associations are proud of high quality maple syrup produced. Great care is taken to ensure the quality and purity of maple syrup products and to ensure that it meets government and marketing standards.

The tragedy of this year's ice storm disaster in Quebec and Eastern Ontario, caused extensive tree damage and it may take over 50 years to recover. Fortunately, the Ontario regions east of Ottawa were spared this tragedy and maple syrup production will be operating at its usual capacity.

However, there will be a shortage of maple syrup as most of this product is normally produced in the regions severely affected. Maple syrup may soon become a rare luxury.

During the syrup season there are many

maple syrup festivals, demonstrations, tours and other enjoyable activities. A well-known area north of Toronto, is the Kortright Centre.

Get out there and enjoy the fresh air and delicious maple syrup.

NOTE: We sincerely thank Stane Kranjc for this fascinating and remarkable story. Mr. Kranjc spent over 40 years in the industrial food sector of commerce, managing General Mills and Borden operations in Canada. He is currently president of SJK International Enterprises. He and his wife travel each year to the annual Bishop Baraga meetings and activities. He will write other food-related articles.

Mr. Kranjc says the following is a delicious pancake recipe, especially if served with genuine maple syrup:

COUCH PANCAKES

Serves 4:

- 4 cups milk
- 2 eggs
- 2 cups all purpose flour
- 1 Tbsp. Sugar
- ½ tsp. Salt
- 1 tsp. Baking powder

Mix flour, sugar, salt and baking powder.

Beat eggs and combine with milk.

Add mixed flour, sugar, salt, baking powder to milk and egg mixture

Stir until mixture is smooth

Heat a non-stick pan (Pans other than non-stick should be greased with a drop of oil before batter is poured into them.)

Pour pancake batter into the pan (1 pancake at a time - HA! HA!)

Cook until air bubbles form on the surface, flip over with a spatula and cook the other side for approx. 1 minute.

Serve warm

Pour maple syrup on top and enjoy the heavenly flavour!

PANCAKE TIME IS ANY TIME!!!

Meatless Meal In Minutes!

(NAPS)—America produced a whopping 782 million pounds of mushrooms last year and according to the Mushroom Council that number is increasing annually. Of that figure, Portabella mushrooms accounted for 30 million pounds.

This hearty specimen was often discarded by wild mushroom gatherers as undesirable. But, Portabellas are now by far the most popular of specialty mushrooms and are becoming a culinary staple in the kitchens of many home chefs. Large—up to ten inches in diameter—this mighty mushroom is compared to meat and it has a rich, deep taste that is ideal for sautéing, roasting, broiling, simmering or grilling. From appetizer to main course, the Portabella is a versatile and tasty meat alternative for light, flavorful meals.

For a mouthwatering dish that's low in fat, sauté sliced Portabellas in a rich brown sauce made with Wyler's® Bouillon. The mushrooms' meaty texture is complimented by the smooth, beef-flavored brown sauce. Served over rice, this *Portabella Mushroom Ragout* is a classic that will become a household favorite.

And, to bring out the flavor—without adding extra fat—of your favorite everyday side dishes, just add two bouillon cubes or two teaspoons bouillon granules to boiling water for every cup of rice, pasta or vegetables. For more flavorful, quick and easy recipes, send a self-addressed stamped business size envelope to: Wyler's Leaflet, Borden Foods Corporation, Product Publicity, 180 East Broad St., Columbus, Ohio 43215-3799.

PORTABELLA MUSHROOM RAGOUT
(Makes 2 to 3 servings)

- 2 cups water
- 1 cup uncooked long grain rice
- 5 teaspoons Wyler's® Beef-Flavor Bouillon Granules
- 6 ounces Portabella mushroom caps, sliced
- 1 cup water
- 2 cloves garlic, finely chopped
- 2 tablespoons tomato paste

In medium saucepan, combine 2 cups water, rice and 3 teaspoons bouillon; bring to a boil. Reduce heat; simmer covered, 15 to 20 minutes or until rice is tender. In large skillet, combine mushrooms, 1 cup water, garlic and remaining 2 teaspoons bouillon; cook 3 to 5 minutes or until mushrooms soften. Stir in tomato paste; heat through. Serve over rice. Refrigerate leftovers.

Specialists In
Corrective Hair Coloring

tina & brenda's

HAIR SALON

5216 Wilson Mills Rd.
461-7989 / 461-0623 Richmond Hts., Ohio 44143

Z J & Associates, Inc.

INDIVIDUAL AND CORPORATE

√ Tax Preparation √ Accounting √ Bookkeeping

* SPEAKS SLOVENIAN AND CROATIAN

7325 Production Drive

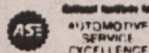
Mentor, Ohio 44060

440-205-8340

MAJOR & MINOR AUTO REPAIRS
FOREIGN & DOMESTIC
STATE EMISSIONS INSPECTIONS

DIESEL ENGINE REPAIRS
4 WHEEL & FRONT WHEEL DRIVES
COMPLETE DRIVE-TRAIN SERVICE
FRONT END ALIGNMENT

EUCLID SUNOCO SERVICE

222ND STREET
940 East 222nd Street
261-9544

200TH STREET
470 East 200th Street
481-5822

APPROVED
AUTOMOTIVE REPAIR

Joe Zigman, owner

1998 TRAVELMAX TOURS 1998

Experience California while visiting the

California Missions

Learn the story of the
Franciscan Missions of California
from their founding in the 1700's until today.

Travel with an Archbishop and pilgrims from Slovenia
on this exciting, value-packed tour from
September 7 to September 19, 1998.

Fly from Cleveland to San Diego and return from San Francisco.
Air transportation is available from other cities.

Travel by deluxe motorcoach along the California coast from San
Diego to San Francisco and Sonoma County. Along the way visit:

- ✱ 14 Franciscan Missions founded in the 1700's
- ✱ San Diego Zoo
- ✱ Mount Palomar Observatory
- ✱ Los Angeles
- ✱ Universal Studios
- ✱ Hearst San Simeon Castle
- ✱ Ocean Liner Queen Mary
- ✱ Muir Sequoia Forest
- ✱ Sea World
- ✱ Day in Mexico
- ✱ Disneyland
- ✱ Hollywood
- ✱ Golden Gate Bridge
- ✱ Alcatraz Island
- ✱ And More!!

Tour includes: Superior First Class Hotels,
Breakfasts and Dinners,
All entrance fees, and more!

From Cleveland with air: \$1,855.
Land tour price: \$1,625.

CALL TODAY TO RESERVE YOUR PLACE ON THIS JOURNEY!

Call MIKE CERAR at TRAVELMAX, Inc.
(800) 677-1313 or (216) 692-1700
911 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119

Ed Jerse Seeks Re-Election to Ohio House

State Representative Ed Jerse (D-14) announced he is seeking re-election to the Ohio House of Representatives from the 14th District, which includes most of Euclid and all of South Euclid, Richmond Heights, Lyndhurst and Mayfield Heights.

Jerse was appointed to the House in October, 1995 to replace Ron Suster, who became a Judge, and was elected to a full term in 1996.

"I want to continue my efforts on behalf of the people of Euclid and the Hillcrest area," said Jerse. "On so many issues - whether it be education or urban sprawl or the budget - they have unique interests and they need a strong voice in Columbus."

Jerse, who served on Euclid City Council before entering the legislature, said that experience is critical because of term limits. "In the two years I've been in Columbus, the House has lost almost 20 members and

Ed Jerse

the rate of departures is increasing," he said. "With so many newcomers, the legislature will need veteran members to provide stability and perspective."

Jerse recently was named Ranking Minority Member on the House Ways and Means Committee, which helps set tax policy. He also serves on the Judiciary and Criminal Justice Committee, the Criminal Sentencing Commission, and a special committee studying tax abatement policy.

On the legislative front,

Jerse has led efforts to improve safety measures at ATM machines, to require background checks for handgun purchasers, and to equip additional highway patrol cars with in-car cameras to assist in the apprehension and conviction of criminals.

In addition to serving in the legislature, Jerse, a lawyer, teaches as an adjunct faculty member at the Case Western Reserve University School of Law. He is married to Shannon Fogarty Jerse and they have a son Teddy, 5, and a daughter Mairin, 3.

Sustar earns 'Friend of Education' awards

Roger Sustar, President of Fredon Corporation, was awarded two *Friend of Education* awards for his support of the Mentor, Ohio Public Schools.

The Ohio chapter of the National Schools Public Relations Association presented Mr. Sustar with the award in Columbus, Ohio at their April 23rd Board of Education meeting. This annual award is presented to individuals, businesses or organizations who have made significant contributions to education. Mr. Sustar was one of 15 recipients in the entire state of Ohio.

The Mentor Teachers Association presented their *Friend of Education* award at the annual Appreciation Banquet on May 15, 1997. This banquet is held each year to honor community members who have volunteered their time to "enrich (the Mentor Public School System's) educational program."

Ed Jerse to speak on "Dynamics of the Ohio Legislature"

The Slovenian American Heritage Foundation invites all to attend the first in a series of lectures for 1998. The lectures will feature Slovenian-Americans discussing a wide range of topics with local and international interest.

The Foundation is extremely pleased that State Representative Edward S. Jerse (D-Euclid) will be the first speaker in the series. His presentation will provide an insider's view on the workings of the Ohio General Assembly. He will discuss many of the important issues facing the state including school funding and the proposed takeover of the Cleveland City Schools. Following his remarks, he will be available to answer questions from the audience.

The event, which is free and open to the public, will take place on Wednesday, March 11, at 7:30 p.m. in the Lower Hall of the Slovenian

Society Home, 20713 Reicher Avenue in Euclid. A coffee and strudel social will follow the lecture.

Ed Jerse has represented the 14th District in the Ohio House of Representatives since 1995 when he was appointed to replace Ron Suster. He currently serves on the Ways and Means Committee, and the Judiciary and Criminal Justice Committee.

The 14th District includes the cities of Euclid, Richmond Heights, South Euclid, Lyndhurst and Mayfield Heights. Prior to his appointment to the Ohio General Assembly, Ed Jerse served as a City of Euclid Councilman, was an Assistant Ohio Attorney General and an Attorney at Arter & Hadden. In addition to his distinguished public service career, he is a Trustee of the Slovenian American Heritage Foundation.

DR. PHILIP FEATHERSTONE

NEW DOCTOR IN TOWN **Chiropractor**

DO YOU SUFFER FROM:

- ✓ Headaches
- ✓ Numbness and Tingling in Hands, Arms, Legs or Feet
- ✓ Sciatica
- ✓ Slipped Discs
- ✓ Pinched Nerves
- ✓ Migraines
- ✓ Neck Pain or Stiffness
- ✓ Carpal tunnel
- ✓ Lower Back Pain
- ✓ Muscle Weakness or Spasm
- ✓ Scoliosis

• Most insurances accepted: workers comp, auto accidents, major medical, medicare, medicaid • same day appointments available •

6107 St. Clair Ave. 431-4665

TAX TIME IS HERE

Come In or Call Us for Appointment
Cleveland Accounting Service

6218 St. Clair Avenue
Cleveland, Ohio 44103
881-5158

Perkins Restaurant

22780 Shore Center Dr.
Euclid, Ohio 44123
216-732-8077

Operated by Joe Foster

One of the best known family restaurants for homemade entrees and desserts

Seafood • Sizzling Steaks
Chops & Chicken
Excellent International Cuisine

Cozy Atmosphere
Reasonable Prices
Excellent Service & Value

☆ Special Recognition Award ☆
for Food Service Sanitation

DAILY BUSINESSMAN'S LUNCHESES
11:30 a.m.-4:00 p.m.

Mon.-Thurs. 11 a.m.-10 p.m., Fri. & Sat. 11 a.m.-11 p.m.,
Sun. 11:30 a.m.-8:00 p.m.

1997 HYUNDAI ACCENT

BUY FOR ONLY

\$6,990

BRAND NEW

OR
\$134 per mo.*

NO DOWN PAYMENT

*\$8990 before \$2000 rebate plus tax, title & bank fees.

1997 HYUNDAI ELANTRA

BUY FOR ONLY

\$9999

BRAND NEW

OR
\$191 per mo.*

NO DOWN PAYMENT

*\$11,999 before \$2000 rebate, plus tax, title, & bank fees.

With approved credit, 66 month financing at 8.75% APR. One available at each price with several others of similar savings. Ends 2-14-98.

ED PIKE

9647 Mentor Ave.
Mentor, Ohio 44060

912-3191 • 357-7533

Open Mon. & Thurs. Till 9 p.m. Tues. Wed. Fri. & Sat. Till 6 p.m.

Coming Events

Friday, March 6

Fish Fry Dinner at Slovenian National Home, 3563 E. 80 St., Cleveland.

Saturday, March 7

St. Clair Rifle & Hunting Club is sponsoring a Dinner-Dance (Lovska Večerja). Veseli Godci orchestra will play for dancing. For information call 289-6732.

Sunday, March 8

Christ the King Lodge #226 KSKJ celebrates 70th anniversary at 10:30 a.m. Mass in St. Vitus Church. Family-style dinner at 12 noon in St. Vitus auditorium prepared by Julie Zalar and staff. For dinner tickets call (440) 944-0020 or (440) 256-3137.

Sunday, March 8

Dance at West Park Slovene Home, 4583 W. 130 St., Cleveland, with B. Box Jammer featuring Diane Mattey, Polka Hall of Fame nominee.

Friday, March 13

Dance at West Park Slovene Home, 4583 W. 130 St., Cleveland, Ohio from 7:30 p.m. to 11:30 p.m., featuring Dan Peters.

Sunday, March 15

Man/Woman of the Year Banquet in Slovenian National Home, St. Clair, Cleveland sponsored by Federation of Slovenian Homes. Contact local Slovenian home for tickets.

Friday, March 20

Fish, shrimp or pierogi dinner, Slovenian National Home, E. 80th St. from 5:30 to 8 p.m. Donation \$7.

Saturday, March 21

Dinner-Dance sponsored by Primorski Club, Contact 732-7527.

Sunday, March 29

Holmes Avenue Pensioners Spring Dinner-Dance at Collinwood Slovenian Home, 15810 Holmes Ave. Music by Dan Peters orchestra. Donation \$12.00. For tickets call 943-3784 or 531-2088.

Friday, April 3

Dance at West Park Slovene Home, 4583 W. 130 St., Cleveland, Ohio from 7:30 p.m. to 11:30 p.m., featuring Bob Kravos.

Sunday, April 5

Benefit Chicken or Pork Dinner in St. Vitus Auditorium, Cleveland, sponsored by the Holy Name Society, St. Mary Magdalene Lodge KSKJ and St. Vitus Lodge #25 KSKJ. Serving from 11 a.m. to 1:30 p.m. Adults \$10, children \$5.

Dance at West Park Slovene Home, 4583 W. 130 St., Cleveland, Ohio from 7:30 p.m. to 11:30 p.m., featuring Ray Polantz.

Friday, April 17

Dance at West Park Slovene Home, 4583 W. 130 St., Cleveland, Ohio from 7:30 p.m. to 11:30 p.m., featuring Bob Kravos.

Saturday, April 18

Jadran Concert, Waterloo Hall.

Sunday, April 26

Dance at West Park Slovene Home, 4583 W. 130 St., Cleveland from 4 to 8 p.m., featuring Bob Kravos.

Sunday, May 10

Mother's Day Breakfast Slovenian National Home, 3563 E. 80 St., Cleveland from 9 a.m. to noon. Reservations requested. \$6 adults.

Saturday, May 23

Annual May Devotions in honor of Our Lady of Brezje, 7 p.m. at Our Lady of Lourdes Shrine in Euclid, Ohio.

Monday, May 25

AMLA Lodge 30 Memorial Day Polka Bash at Recreation Center.

Monday, May 25

Memorial Day Picnic sponsored by SKD Triglav, Milwaukee.

Friday, May 29

Pork, sauerkraut and dumpling dinner, 5:30 to 8 p.m. Slovenian National Home, E. 80 St., Cleveland. Donation \$7.00.

Sunday, June 14

St. Mary's (Collinwood) Slovenian School Picnic at Slovenska Pristava.

Sunday, June 28

Annual Ohio Federation KSKJ Day Picnic at Slovenska Pristava. Veseli Godci orchestra will provide music.

Sunday, June 28

1st Picnic sponsored by SKD Triglav, Milwaukee.

Sunday, July 12

Mission Picnic sponsored by SKD Triglav, Milwaukee.

Saturday, July 25

AMLA Newburgh Lodges Picnic at AMLA Recreation Center.

Sunday, Aug. 23

2nd Picnic sponsored by SKD Triglav, Milwaukee.

Saturday, Sept. 5

Slovenian Mass honoring Bishop Baraga, 6:30 p.m. in St. Vitus Church, Cleveland. Social will follow in auditorium.

Patate Pomodori Al Forno (Potatoes Baked with Tomatoes)

Ingredients:

- 6 Tablespoons extra-virgin olive oil
- 2 large red onions, sliced
- 1 pound tomatoes, sliced
- 2 pounds potatoes, sliced
- 1 cup freshly grated Parmesan and Romano cheese
- Salt and pepper to taste
- Fresh basil
- ¼ cup water

Preparation:

1. - Preheat oven to 350 degrees.
  2. - Brush a large baking dish generously with olive oil.
  3. - Arrange a layer of onions in the dish, followed by tomatoes and then potatoes.
  4. - Brush with olive oil, sprinkle with one-third of cheese, and season with salt and pepper.
  5. - Repeat Steps 3 and 4 for second layer
  6. - Add leaves of basil and sprinkle top with cheese and remaining oil.
  7. - Pour water over all.
  8. - Bake for 1 hour or until tender. Serve hot.
- Note: If top begins to brown too soon, place a sheet of aluminum foil over the dish. ✕

PETER J. KUCHAR ACCOUNTING SERVICES Income Tax Preparation

IN-HOME CONSULTATION

(440) 944-1468

PERSONALIZED AND CONVENIENT

J. F. Optical

50% Off

Selected Quality Frames

FREE GLAUCOMA TEST

Call for Appointment

(216) 531-7933

775 E. 185th St., Cleveland

Drive in - or Walk In

BRONKO'S Drive-in Beverage

510 East 200th St. DMH Corp.

Euclid, Ohio 44119 531-8844

Imported and Domestic Beer and Wine

Soft Drinks - Milk - Ice - Snacks

Imported Slovenian Wines

Radenska Mineral Water -

⇒ We have all Ohio Lottery Games ⇐

Open Mon. - Sat. 10 a.m. - 10 p.m.

Sunday (No wine sold) 11 a.m. - 5 p.m.

Owner - David Heuer

WATJ 1560 AM

PRESENTS

Weekend Polkas

Saturday

9:00 a.m. - 10 a.m. Polkas with Al Markic

10 am -12 Polka Spotlight,

Host Joe Godina

12 - 1 p.m. Mario's International Music

Host Mario Kavcic

1 p.m. - 3 p.m. Almar with Guest Musician

3 p.m. - 4 p.m. Polkatime America

4 - 5 p.m. rebroadcast of a production from Radio Ljubljana, Slovenia in native language

Sunday

7 a.m. - 10 a.m. Memory Lane

Host Allen James

10 a.m. - 10:30 a.m. Magic Sound of the Button Box

Host John Pestotnik

10:30 a.m. - 11 a.m. Reflections of the

New Slovenia

Hostess Linda Cimperman

11 a.m. - 1 p.m. Polka Fun With Al & Harry

Host Al Markic & Harry Faint

1 p.m. - 2 p.m. Polka Tributes

Host Al Markic

2 p.m. - 3 p.m. International Hour

Host John Krizancic

3 p.m. - 5 p.m. Polkatime America

<http://www.watj.com>

Al Koporc, Jr.

Piano Technician

(216) 481-1104

Everyone invited to Ohio KSKJ Day

The Ohio KSKJ Day will be held on Sunday, June 28 at Slovenska Pristava in Harpersfield, Ohio.

The Ohio Federation of American Slovenian Catholic Union lodges invites all KSKJ members, families, friends to a fun-filled day beginning at noon.

There will be children's games, food, refreshments, and music for dancing and listening as provided by Veseli Godci Ensemble, as well as a bake sale. EVERYONE IS INVITED!

Free admission.

DEATH NOTICES

DOLORES A. HABAT

Dolores A. Habat (nee Pike), wife of John E. Jr., mother of Deborah J Olshanski, Bruce (Katherine), John E. III (Deanna), and Cheryl; grandmother of seven; sister of Ronald Pike.

Died Sunday, March 1, 1998. Funeral Mass was Wednesday, March 4 at 10:30 a.m. in St. William Church. Interment in All souls Cemetery.

Family received friends Tuesday, March 3 at Brickman & Sons Funeral Home in Euclid.

Contributions to St. William's Church in her memory would be appreciated by the family.

In Memory

Enclosed is a money order for the memoriam of my husband, **Dr. Martin Scangar** plus \$12.00 as a gift to the American Home in his memory.

--Vlasta Scangar

In Memory

Am enclosing \$30.00 for subscription renewal plus \$20.00 in memory of my sister **Anna Lipold Turk Bozic**.

--Olga Lipold Pokorski
Madison, Ohio

In Memory

Mrs. Dolores D. Sims, of Cortland, Ohio donated \$50.00 to the American Home newspaper in memory of **Rudy Sims**.

In Memory

Enclosed is my subscription plus \$10 in memory of my brother **Harry Blatnik**.

--Evelyn Pipoly
Euclid, Ohio

In Memory

Enclosed please find a \$40.00 check of which \$30.00 is for subscription renewal and \$10.00 is in memory of my Mom and Dad **John and Ursula S. Ponikvar**.

--Josephine Ponikvar
Cleveland, Ohio

CARST-NAGY Memorials

15425 Waterloo Rd.
481-2237
"Serving the Slovenian Community."

ZeLe Funeral Home

MEMORIAL CHAPEL

LOCATED AT

452 E. 152 Street

Phone 481-3118

Family owned and operated since 1908

In Memory

Jerry Zupan of Putnam Valley, NY renewed his American Home subscription for another year, plus enclosed an additional \$10.00 in memory of his mother, **Zalka (Rose) Zupan**.

In Loving Memory

17th Anniversary

John N. Ambrosic

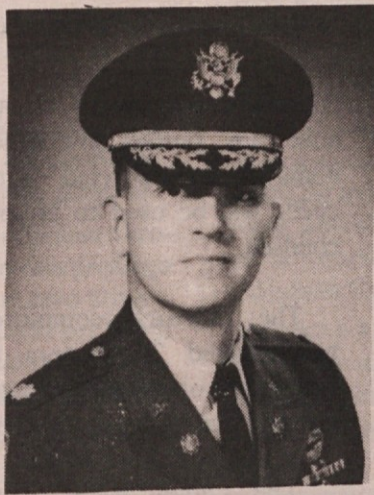
*He had a nature you could not help loving,
And a heart that was purer than gold;
And to those who knew him and loved him,
His memory will never grow cold.*

Mom and Dad
son, Jason

brother, Joseph and wife, Pat
and all the rest of the family
Euclid, Ohio, March 5, 1998

In Loving Memory

OF THE 29th
ANNIVERSARY OF OUR
BELOVED HUSBAND,
FATHER, SON
AND BROTHER

Major John A. Petric

died on March 2, 1969
in Vietnam

Sadly missed by
Wife - Linda Petric
sons and daughter
parents:
John and Mary Petric,
brothers and sisters

SHA Birthdays

Happy Birthday to the following residents of the Slovene Home for the Aged who were born in March.

3-1 - Joseph Kavulis, 86,
born in Byesville, Ohio

3-3 - Charles Singer, 64,
born in Cleveland

3-5 - Dolly Allen, 85,
born in Cleveland.

3-8 - Mary Sciascia, 83,
born in Cleveland.

3-11 - Irene Alexander,
75, born in Niles, Ohio

3-11 - Valerie Sternad,
81, born in Cleveland

3-15 - Margaret Tomko,
82, born in Pennsylvania

3-17 - Josephine Skrabec,
91, born in Pennsylvania.

3-17 - Josephine Stepic,
83, born in Cleveland

3-23 - Mary Fugina, 83,
born in Slovenia

3-24 - Anna Cek, 96 -
born in Slovenia

3-27 - Mary Ferlin, 87,
born in Slovenia

3-28 - Carmen Frederico,
75, born in Cleveland

3-28 - Mary Leskovec,
88, born in Slovenia.

Donation

A big thank you to **Cyril and Mary Grile** of Cleveland, Ohio who donated \$50.00 to the American Home newspaper.

Donation

Stane and Margaret Kuhar of Wickliffe, Ohio donated \$40.00 to the Ameriška Domovina in memory of parents **Luka and Jožefa Kuhar**.

Donation

Jeanne Maloney of Sudbury, Mass., donated \$20.00 to the American Home Newspaper. Thank you very much for your kind donation.

Donation

A big thank you to **Mrs. Mildred Tumbry** of Cleveland, Ohio who donated \$20.00 to the American Home newspaper.

Fish Fries at St. Vitus

St. Vitus Dad's Club "98" will prepare delicious fish, shrimp, and pierogi fries during Fridays in Lent from March 6 to April 3 in the gym social room, 6104 Glass Ave., Cleveland. Meals will be available from 4 until 7:15 p.m.

Canadian pike or shrimp dinners are \$6.75. Pierogi dinner (3 large pieces) are \$5.

Meals include superb coleslaw and fresh Idaho potatoes (fries with skins - the real McCoy). Homemade pastries extra.

Hassle-Free Vacations A Growing Trend

(NAPS)—There's a good reason why escorted tours are growing in popularity: The desire for an exotic adventure or relaxing journey to a new land can easily be squelched by the mounds of brochures, phone calls and arrangements needed to pull it all together.

Then there are the questions: Where should you go? What do you really want to do once you get there? How can you make your precious vacation time memorable? And, of course, is it affordable?

A growing trend among travelers is to use the services of an experienced escorted tour operator who can do all the work for you. No longer merely sightseeing from a motorcoach window, escorted tours have evolved into "lifeseeing," allowing the travelers to really experience the destination. Escorted tours provide one-stop shopping for vacations filled with variety, flexibility and even access to places consumers cannot arrange to visit on their own—all for an average 20 to 25 percent savings.

According to Tom Souza, general manager for Collette Tours, one of North America's largest escorted tour operators, the age demographics for their services now include people in their 30s and 40s due to the availability of soft adventures like hiking through a rain forest in Costa Rica or riding aboard a speeding jet boat in New Zealand, weekend jaunts, and the Hub & Spoke concept where travelers enjoy multiple night stays at one hotel and venture to nearby attractions.

"The biggest misconception of escorted tours is that they are only for seniors," says Souza. "While traditionally tours have and still do appeal to the mature marketplace, it is the tour components that are beginning to appeal to a younger market; value, convenience and experience. We view it more as hassle-free vacations, from answering questions and booking the reservation, to planning an itinerary that revolves around what the consumer wants to do.

Another advantage of working with a tour operator is that many offbeat destinations are more easily accessible. Imagine experiencing the Bay of Fundy in New Brunswick, walking among the

ruins of the Lost City of the Incas in Machu Picchu, or taking a breathtaking train ride through the Andes Mountains. In New Zealand, you can dine with a New Zealand family at their farm, visit a Maori Village and experience a Hangi ceremony. Collette Tours can also take you on a tour of Italy where you learn the art of Italian cooking, prepare your own sumptuous meal and tour a winery and pasta and cheese facility.

Whether it's history, shopping, culture, scenic beauty, art, architecture, entertainment or even just getting away, "everyone has a different reason for going on a trip," adds Souza. Recognizing that fact ensures each traveler enjoys the time they spend away from home, and it all starts with the first phone call.

"Our representatives provide complete customer service and first-hand knowledge—they don't just make reservations," says Souza. "We recognize a vacation is an enormous investment of time and money. Our job is to guide you through destination selection and make sure all of your expectations are met before, during and at the completion of your trip."

Working with an experienced company also adds to peace of mind. Collette Tours, for example, is entering its 80th year in business. In addition, Collette offers \$1 million in consumer protection from the U.S. Tour Operators Association and National Tour Association.

To find out more about escorted tours offered by Collette Tours, call (888) 344-5576.

In Loving Memory

Of the Third Anniversary
Of the Death of Our Beloved Mother, Grandmother,
Great-Grandmother, and Sister

Frances Novak

(nee Orazem)

Died Feb. 27, 1995.

In life we loved you dearly,

In death we love you still.

In our hearts you hold a place

No one can ever fill.

Sadly missed by:

Children: Ray, Norb and Dolores

In-Laws: Lil, Jean and Tom

Sisters: Marie and Josie

and remaining relatives

Strongsville, OH, March 5, 1998

8 Who Are The Texas Wends?

AMERIŠKA DOMOVINA, MARCH 5, 1998

By Ron Lammert

In December of 1854 an English sailing vessel, the *Ben Nevis*, docked in Galveston, Texas harbor loaded with some 500 immigrants from Lusatia, an area comprising parts of Saxony and Prussia. These immigrants were not the typical lot of Germans, Swedes, Czechs, and Poles who flocked to Texas in the 1850s seeking cheap land and economic opportunity. This group was different.

It brought a strange new language to the frontier state — the Wendish language. And even more striking, these Slavic pioneers who were to settle in Lee County made the journey from their homeland, not in search of prosperity, but rather in search of religious liberty and the right to speak their Wendish tongue.

The Wends were descended from a group of **Slavic tribes** which had developed a common language, and, in the 10th century, occupied much of central Europe. By the 19th century the Wends had been decimated by conquest and assimilation with other cultures until only a small area along the River Spree was inhabited by true Wends.

The Wendish migration to Texas, was impelled, in part, by the Prussian insistence that the Wends (or Sorbs, as they called themselves) speak and use the German language, even to the extend of Germanizing their names.

The oppression of the Wendish minority extended to working conditions, with Wends being denied the right to do the skilled labor for which they were trained. If they were hired at all, they received less pay than their German counterparts. Prussian agrarian reform laws of 1832 dispossessed the Wends of their real property so they were, in effect, vassals to their Prussian lords.

The most intolerable of all was the requirement that the Lutheran Wends join the Evangelical Reform

churches in one state-regulated Protestant body. The Wends believed this action would dilute their pure Lutheran faith and, rather than accept this decree, they make plans to emigrate to the New World.

The Wends organized the journey under the leadership of their Pastor, The Rev. Jan Kilian. Rev. Kilian was a scholar and prolific writer who translated from German into Wendish many books such as Luther's Large Catechism and the Augsburg Confession. He also wrote Wendish prayer books, sermons, tracts, as well as hymns and poems.

Big Donation

Ivan and Barbara Kamin of Middle Village, NY renewed their Ameriška Domovina subscription plus enclosed a very generous \$70.00 donation. Hvala lepa.

Generous Donation

Mr. A. A. (Mike) Perles of Westlake, Ohio came in with a very generous donation of \$50.00 to the American Home newspaper. Thank you very much.

Appreciation

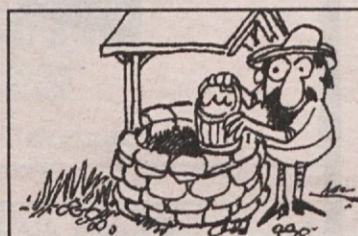
I am sending Ameriška Domovina \$35.00 of which \$30.00 is for one year subscription, and a \$5.00 donation in appreciation to keep me informed of the activities in the Slovenian community.

--Vida (Mrs. Roman) Svajger

Richmond Heights, Ohio

Virginia was America's most populous state in the first three U.S. censuses. New York took the honor in 1820, staying there until California displaced it in 1970.

Artesian wells are so-called from *Artesium*, the Latin for Artois, in France where they were first drilled.

Years later, Rev. Kilian was known to preach the same sermon in Wendish, German and English on a Sunday morning. Kilian, a graduate of Leipzig University, was a strong leader and a logical choice to be the Moses of this 19th century Exodus.

Most likely the group chose Texas as its destination because of glowing reports returned by several families of Wends who had previously settled in central Texas. Other smaller groups of Wends also departed during this period to find new homes in Australia.

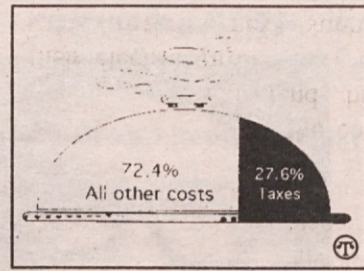
Knowing that the odds favored many losing their lives on the journey, 558 bound for Texas. The group traveled to Liverpool, England, where they boarded the three-masted *Ben Nevis*.

They soon encountered their first tragedy as the dread cholera epidemic struck. Fifteen died before the ship reached Ireland. At Queenstown, Ireland, the ship was quarantined for three weeks and thoroughly fumigated. Twenty-three more succumbed to cholera during this time.

At last, on October 22, 1854, the Wends again boarded the *Ben Nevis* bound for Galveston. Although the cholera had somewhat abated, another 18 died at sea during the Atlantic crossing. **(To Be Continued)**

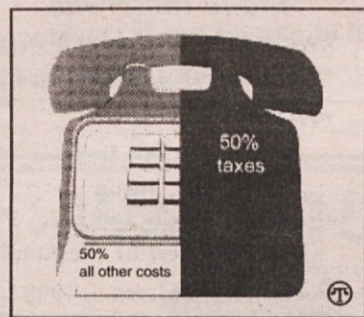
Government's Tax Bite Getting Bigger

(NAPS)—The Americans for Tax Reform Foundation, in conjunction with Tax Awareness Month, has recently released an extensive report focusing on 30 consumer products profiled by their admixture with a common ingredient: taxes. Excerpted from the report are a few examples of how layers of taxes can inflate common costs:

Meals

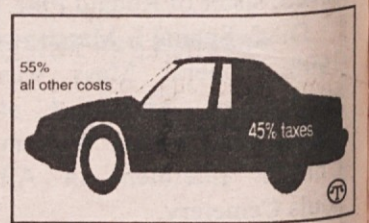
Everyone enjoys an occasional meal out. But the government doesn't make it any easier to enjoy a meal at your favorite restaurant by taxing it. Many jurisdictions impose special, higher sales taxes on drinks or food sold at restaurants. Out of what the consumer pays for the meal, the restaurant must pay federal income taxes, state income taxes, federal payroll taxes and a variety of other taxes. Altogether, these taxes average 17.6 percent of a typical restaurant bill. Counting the sales tax, this means that about 27.6 percent of your bill ends up going to the government in taxes.

Phone Calls

About half of what you pay for a telephone call goes to the government in taxes rather than for the phone service. On a typical phone bill, the consumer must pay a federal excise tax, state and

local sales taxes, city excise taxes, a franchise charge, an FCC Charge for Interstate Toll Access, and a variety of other taxes. Altogether, these taxes account for about 20 percent of the total phone bill. Added to the taxes paid directly by the consumer, this means about 50 percent of what you pay for your phone goes to the government in taxes rather than for phone calls.

Automobiles

Tax on the average family car, which is subject to state and local sales tax, averages five percent. Consumers must also pay a so-called luxury tax of nine percent on car sales priced over \$34,000. After the purchase of a car, the consumer must pay, each year, a personal property or excise tax. Combined with taxes on income, payroll, unemployment insurance, inventory, dealer personal property and other items, total taxes on cars reach 45 percent of the sales price.

Gas

Over half of what you pay goes to the government in taxes rather than for the gas. The federal government adds an excise tax of 18.3 cents on every gallon of gas. Each state then adds an additional excise tax now averaging 19.4 cents per gallon. For a car with a standard 15-gallon gas tank, a tax of 37.7 cents per gallon adds up to \$5.66 per fill-up.

In all of these areas—dining out, telephone calls and automobiles—many feel that Americans are getting the short end of the stick.

Free Report

Individuals can obtain the full report free of charge by calling the Americans for Tax Reform Foundation at 1-888-785-0266 or by writing to: Americans for Tax Reform Foundation, 1320 18th Street, NW, Suite 200, Washington, D.C. 20036. Or visit the ATR Website: www.atr.org.

Church Bulletin Bloopers:

Scouts are saving aluminum cans, bottles, and other items to be recycled. Proceeds will be used to cripple children.

The outreach committee has enlisted 25 visitors to make calls on people who are not afflicted with any church.

The Ladies Bible Study will be held Thursday morning at 10. All ladies are invited to lunch in the Fellowship Hall after the B.S. is done.

Evening Massage - 6 PM

The pastor would appreciate if the ladies of the congregation would lend him their electric girdles for pancake breakfast next Sunday morning.

The audience is asked to remain seated until the end of the recession.

Low Self-Esteem Support Group will meet Thursday at 7 PM. Please use the back door.

Ushers will eat latecomers.

For those of you who have children and don't know if we have a nursery downstairs

The Rev. Merriwether spoke briefly, much to the delight of the audience.

The pastor will preach his farewell message, after which the choir will sing, "Break Forth into Joy."

During the absence of our pastor, we enjoyed the privilege of hearing a good sermon when J.F. Stubbs supplied our pulpit.

A song fest was held at the Methodist church Wednesday.

Next Sunday Mrs. Vinsco will be soloist for the morning service. The pastor will speak on "It's a Terrible Experience."

Due to the Rector's illness Wednesday's healing service will be discontinued until further notice.

Stewardship "Jesus Paid It All" Offerton

Remember in prayer the many who are sick of our church and community.

The Club of Associations of The Slovenian National Home

FISH FRY

PLACE: THE CLUBROOM
6409 St. Clair (Rear)

WHEN: EVERY FRIDAY
(During Lent)
Serving Dinners from:
5:00 P.M. TO 8:00 P.M.
(Take Out Available)

For More Information Call:
(216) 361-5115 or
(216) 361-5335

Slovenian Radio on WCPN

A wonderful Slovenian radio show is being broadcast in Cleveland on Saturday evenings, at 9 p.m. on WCPN-90.3 FM hosted by Tony Ovsenik.

The program is bilingual featuring all styles of Slovenian music.

For announcements call your host, Tony Ovsenik at (440) 944-2538.

Tony Petkousek's Radio
— SINCE 1961 —
WELW - 1330 AM (East) 1380 AM (West)
Simulcasting Daily 3-5 pm / Sat. 12 - 2

(KOLLANDER POLKA TOUR HEADQUARTERS)
971 East 185th Street • Cleveland, Ohio 44119

TONY PETKOVSEK • CO-HOST— JOEY TOMSICK • Featuring — ALICE KUJAR DUKE MARSIC PATTY SLUGA

(216) 481-TONY (8669) or KOLLANDER (216) 692-1000

VESTI IZ SLOVENIJE

Koalicijsko dogovarjanje o novem obrambnem ministru — Po vsej verjetnosti bo Turnškov naslednik tudi iz vrst SLS

Od odstopa prejšnjega obrambnega ministra Tita Turnška pretekli teden, se zanimanje vrtilo okoli možnega naslednika. Po koalicijskem dogovoru med strankama LDS in SLS, pripada to mesto slednji in vse kaže, da bo iz te stranke tudi novi obrambni minister. Kdo bo še ni znan ob sicer včerajšnjem poročanju ljubljanskih dnevnikov.

Za ponedeljkovo Delo je novinar Vladimir Vodušek pisal: »Pogajanja o novem obrambnem ministru bodo potekala v paketu, torej ne samo o imenu ministra, ampak tudi o bodočih sekretarjih in predvsem direktorju vojaške obveščevalno-varnostne službe.« Novinar pravi, da je LDS dala koalicijski partnerici seznam imen možnih kandidatov iz vrst SLS, ki naj bi bili zanjo »nesprejemljivi«. Imena resnejših kandidatov nočejo v SLS potrditi, Vodušek pa piše, da naj bi Turnškov naslednik prišel ali iz vrst sedanjih ministrov ali iz državnih sekretarjev, ki pripadajo SLS.

»V preteklih dneh,« nadaljuje Vodušek, »so bila sicer omenjena tudi nekatera imena, ki so bolj v ozadju in niso iz vrst najožjega vodstva, ministrov in poslancev SLS. Gre za župane, med katerimi je bil omenjen postojnski župan Josip Bajec, ki ga zadeve, povezane z vojsko zanimajo, saj je deloval v odboru za obrambo pri ljudski stranki.«

V ugibanjih glede tega pomembnega vladnega resorja je prišlo v javnost tudi ime sedanje državne sekretarke v zunanjem ministru za Slovence v zamejstvu in po svetu Mihaele Logarjeve, ki je članica SLS. Predsednik stranke Marjan Podobnik pa je to možnost demantiral s trditvijo, da vendarle obrambno ministrstvo ni primerno za žensko.

Sodna preiskava v zvezi z zadevo Strelnikoff in naslovnico zgoščenke, ki naj spodbuja versko nestrpnost in sovraštvo, počasna

Preiskovalna sodnica na celjskem okrožnem sodišču ta teden ni upoštevala predloga državnega tožilca in v zvezi z zadevo Strelnikoff, in ni odredila hišnih preiskav pri članih skupine in zasega preostale naklade zgoščenke, na katere ovitnici je prikazana Marija Pomagaj s podgano v naročju. (Komentar

Draga Ocvirka o zadevi na str. 10.) Vzrok za odločitev sodnice naj bi bilo njeno mnenje, da ni pač dovolj jasno, da gre res za kaznivo dejanje in tudi, da omenjena plošča ni bila v javni prodaji.

Do angažiranja celjskega okrožnega sodišča je prišlo takole, poroča Brane Piano v včerajšnjem Delu: »Ker je po naročilu generalnega državnega tožilca Antona Drobniča okrožni državni tožilec v Celju od UNZ (tj. Uprava notranjih zadev) Celje zahteval dodatne poizvedbe — ovadba se glasi na ime skupine, ne omenja pa članov skupine Strelnikoff — in istočasno tudi zaseg sporne plošče, so celjski kriminalisti s tem seznanili okrožno sodišče v Celju, istočasno pa je kot posamično preiskovalno dejanje zahteval hišne preiskave in zaseg plošče tudi celjski tožilec.« To zahtevo je, kot zgoraj omenjeno, preiskovalna sodnica zavrnila.

Zaradi ogorčenja, ki jo izražajo mnogi verni državljani v Sloveniji, čaka zadevo še epilog.

Predsedniki parlamentarnih strank iščejo pota sprave — Sestali so se v ponedeljek

V ponedeljek je bil delovni pogovor predsednikov parlamentarnih strank. Na njem so nadaljevali dogovarjanje o oblikovanju skupne deklaracije o odnosu do nekdanjega komunističnega režima. Sestanek, tako poroča Delo naslednji dan, je sklical Janez Podobnik, predsednik državnega zbora. Po sestanku je Podobnik rekel, da je bil zelo konkreten, njegove besede povzema novinar Vladimir Vodušek takole: »V desetih dneh naj bi vse poslanske skupine pripravile pisna stališča do vloženih resolucijskih dokumentov in do predloga o narodni spravi, nato pa naj bi ta stališča posredovali članom delovne skupine, čez dva tedna pa naj bi se ponovno sestali in poskušali sestaviti končni dokument.«

Pri resolucije, nadaljuje Vodušek, gre za dokument, ki sta ga podpisala Janez Janša (SDS) in Lojze Peterle (SKD), in za dokument liberalne demokracije, pri deklaraciji pa bo osnova dokument, ki ga je pripravila Združena lista.

ZADNJA VEST: Že po zaključitvi redakcije je prišla z današnjega Dela vest, da bo novi obrambni minister Alojz Krapež, državni sekretar in član SLS.

Iz Clevelanda in okolice

Velika društvena obletnica—

To nedeljo bo društvo Kristusa Kralja št. 226 KSKJ praznovalo 70 let obstoja. Sv. maša bo ob 10.30, sledilo bo slavnostno kosilo. Za več informacij, pokličite tajnika na 440-944-0020. Društvu ob obletnici čestitamo!

Postna obnova pri Sv. Vidu—

Farna postna obnova pri Sv. Vidu bo v slovenščini od 23. do 29. marca. Vodil jo bo č.g. Ivan Likar iz Slovenije. Č.g. Ted Marszal iz Clevelanda bo imel obnovo v angleščini od 28. do 31. marca.

V Slomškov sklad—

Slomškov odbor se lepo zahvaljuje dobrotnikom in članom, ki so darovali v sklad za Slomškovo beatifikacijo: \$18 Katica Dreu; po \$14 Marija Marolt in Stefka Cigale; \$5 Zalka Likozar; \$3 Ivanka Hirschegger. »Naj vam Bog in naš svetniški kandidat Slomšek bogato povrne!«

Sestanek—

Oltarno društvo sv. Vida ima sestanek to nedeljo popoldne ob 2h, v Slovenski sobi. Vse članice lepo vabljeni!

Novi grobovi

Frances M. Jevc

Dne 1. marca je v Lorainu umrla 95 let stara Frances M. Jevc, rojena v Sloveniji, nekaj živela v Clevelandu, od 1. 1924 pa v Lorainu, vdova po l. 1960 umrlem Franku, mati dvojčic Alice Rzaca in Emelie Boros, 3-krat stara mati, 3-krat prastara mati, članica KSKJ št. 85, SNPJ št. 17 in Ženskega odseka pri Slovenskem domu v Lorainu, pri fari sv. Cirila in Metoda pa članica Oltarnega društva in Marijine ligine. Pogreb je bil včeraj s sv. mašo v cerkvi sv. Cirila in Metoda.

Dolores A. Habat

Dne 1. marca je umrla Dolores A. Habat, rojena Pike, žena Johna E. ml., mati Deborah Olshanski, Brucea, Johna E. III in Cheryl, 7-krat stara mati, sestra Ronalda. Pogreb je bil včeraj s sv. mašo v cerkvi sv. Viljema in pokopom na Vernih duš pokopališču.

Marian A. Querin

Dne 3. marca je v Lake West bolnišnici umrla 75 let stara Marian A. Querin, rojena Spehar, žena Ernesta, mati Gayle Parker, 1-krat stara mati, sestra Elizabeth Kuebler, teta, do upokojitve zaposlena kot prodajalka pri George Worthington Co. Pogreb bo v soboto dop. ob 10. iz Zeletovega zavoda na pokopališču Whitehaven. Ure kropjenja (dalje na str. 16)

Dr. Karl Bonutti veleposlanik Slovenije k Sv. sedežu—

Danes zjutraj smo bili telefonično obveščeni, da je pristojni odbor slovenskega parlamenta glasoval za imenovanje častnega konzula Slovenije v Clevelandu dr. Karla Bonuttija veleposlanika Slovenije k Sv. sedežu. Dr. Bonutti je trenutno v Ljubljani in se vrne v naše mesto konec tedna. Za prihodnjo AD računamo na podrobnejše informacije.

Srečanje—

Prihodnjo sredo zvečer ob 7.30 ste vabljeni v SDD na Recherjevi ulici v Euclidu na srečanje z državnim poslancem Ed Jeršetom. Govoril bo o delovanju ohijske zakonodaje in nato odgovarjal na vprašanja. Večer sponzorira Slovenian American Heritage Foundation in vstopnine ni. Javnost vabljen. G. Jerše je kandidat na letošnjih volitvah.

Primorski večer—

Primorski klub vabi na svojo tradicionalno prireditev »Pristovsko noč«, ki bo v soboto, 21. marca, v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Pričetek bo ob 7h, za ples in zabavo igra Tony Klepec, vstopnice so v predprodaji po \$19. Pokličite Sabino Milavec na 216-953-9116.

Prodaja krofov—

Oltarno društvo fare sv. Vida bo imelo prodajo krofov in domačih rezancev v soboto, 14. marca, ob običajnem času.

Slovenska Citalnica—

Na letni seji Slovenske Citalnice, ki je bila 22. februarja v njenih prostorih v SND na St. Clairju, je bil izvoljen odbor za letošnje leto. Predsednik je urednik AD; podpredsednik Joseph Valenčič; tajnik, blagajnik in knjižničar Franc Kovačič; zapisnikar Vili Zadnikar; nadzorni odbor pa sestavljajo Jennie Antloga, Frank Lovšin in Jože Delčín.

Odbor Belokranjskega kluba—

Predsednik John Dejak ml.; podpredsednik Matija Hočevar; tajnica Amelia Dejak; blagajničarka Angela Hutar; zapisničarica Milena Dovič; nadzorni odbor: Mark Blanchard Rezka Smuk, Nežka Golobič; gospodar David Hočevar; potniška voditeljja Mark in Mimi Blanchard.

Fotografija z naslovne strani Družine kaže novega kardinala slovenskega rodu dr. Alojzija Ambrožiča med sv. mašo, ki jo je daroval v kapeli Marije Pomagaj v Sloveniku v Rimu 19. februarja. Na njegovi levi je ljubljanski nadškof in slovenski metropolit dr. Franc Rode, na desni je pa beograjski nadškof dr. Franc Perko. Več na str. 13.

AMERISKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave, Cleveland, OH 44103-1692
Telephone: 216/431-0628 — Fax: 216/361-4088

AMERISKA DOMOVINA (USPS 024100)

James V. Debevec — Publisher, English editor
Dr. Rudolph M. Susel — Slovenian Editor

Ameriška Domovina Permanent Scroll of Distinguished Persons:
Rt. Rev. Msgr. Louis B. Baznik, Michael and Irma Telich,
Frank J. Lausche, Paul Kosir

NAROCNINA:

Združene države in Kanada:
\$30 na leto za ZDA; \$35 za Kanado (v ZD valuti)
Deležje izven ZDA in Kanade: \$40 na leto (v ZD valuti)
Za Slovenijo, z letalsko pošto, \$160 letno

SUBSCRIPTION RATES

United States and Canada:
U.S.A.: \$30 per year; Canada: \$35 in U.S. currency
Foreign: \$40 per year U.S. or equivalent foreign currency
\$160 per year airmail to Slovenia

AMERICAN HOME (ISSN 0164-68X) is published weekly for
\$30 per year by American Home Publ. Co., 6117 St. Clair
Avenue, Cleveland, OH 44103-1692. Periodicals postage paid
at Cleveland, OH. POSTMASTER: Send address changes to
AMERICAN HOME, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH
44103-1692.

No. 9 Thursday, March 5, 1998

DRAGO OCVIRK

Sposojeni komentar

Svet sovraštva in sloganov

Temelj sožitja med ljudmi je medsebojno spoštovanje. To velja tako v odnosih med posamezniki kakor med skupnostmi (narodi, verstvi, strankami idr.). Takšno vseobsegajoče spoštovanje je pridobitev in vrednota civiliziranega sveta, zato naleti vsako dejanje zoper njega na ostro obsodbo javnosti. Nobena oblika žaljenja, poniževanja, smešenja drugih in norčevanje iz njih ni civilizacijsko sprejemljivo. Dovolj je drugih načinov, da izrazimo svoje poglede, vključno z nestrinjanjem ali zavračanjem kakih idej ali dejanj. Spomnimo se, kak vihar je sprožil pred prvimi svobodnimi volitvami plakat, ki je naše vodilne komuniste postavil ob bok tovarišem z Vzhoda. Naši veljaki so ogorčeno protestirali, da so neke civilizacijske meje povsod, tudi v strankarskih bojih, in da vse ni dovoljeno. Žal se danes ti ne oglašijo, ko gre za spoštovanje drugih. Tako so ostali tihi, ko je Z. Jelinčič pred nedavnim razglašal Bernikove volivce za »golazen«, s katero bi bilo treba že davno opraviti. Vse kaže, da tem ljudem še vedno več pomeni ideološka pripadnost kakor spoštovanje človekovih pravic.

aČlovek ni otok, ampak je oseba, to je bitje z drugimi, družbeno bitje. Ker pa skupnosti ni brez struktur, simbolov, spomina in vizije, ki ji dajejo zavest, podobo in učinkovitost, vsebuje spoštovanje človeka tudi spoštovanje njegove skupnosti in vsega, kar to skupnost omogoča. Zato mora pravna država ščititi te skupinske vrednote s pravno ureditvijo, saj v nasprotnem primeru ne bi storila ničesar za dejansko in učinkovito varovanje človekovih pravic.

Vendar včasih prihaja v demokraciji do navzkrižja pravic. Tako je npr. lahko sporno, ali se je pravica do izražanja sprevrgla v pravico do zaničevanja in žaljenja drugega (bodisi naravnost bodisi posredno v napadu na katerega od vidikov njegove skupnosti), ali pa, nasprotno, ovira zahteva po spoštovanju določenih prepričanj, simbolov idr. pravico do svobodnega izražanja. Zaradi takih primerov so francoski škofje ustanovili združenje *Vero vanje in svoboščine*, ki štiti pravice katoličanov. Združenje se je oglasilo tudi januarja, ko je Volkswagen reklamiral nov model z motivom zadnje večerje. Na plakatu Jezus pravi: »Prijatelji, veselimo se, kajti rojen je nov golf!« Ob tem je eden od škofov izjavil: »Res ta plakat ni napadalen, vendar razvrednoti srce naše vere. Kako si lahko kako podjetje, ki tako dobro štiti svojo znamko s sodnimi procesi, misli, da mi ne bomo ničesar ukrenili?« Vendar so škofje lahko tožbo umaknili, ker se je Volkswagen opravičil, odstranil žaljiv plakat, francoski Karitas pa poklonil večjo vsoto za potrebne.

Naša Cerkev še nima podobne ustanove, a je skrajni čas, da jo ustanovi, saj so pojavi protikatoliškega rasizma vse bolj pogostni. Te dni je katoličane prizadela in do globin našega najbolj intimnega in občestvenega bitja užalila in užalostila slika brezjanske Marije s podgano v naročju. Tako upodobitev si je umislila skupina Strelnikoff na ovojnicu glasbenega albuma.

Ce imajo Strelnikoffi kaj proti krščanstvu, Cerkvi, kakemu katoličanu, ali niso mogli tega povedati bolj civilizirano? Očitno ne, saj ne zaničujejo le Cerkev, marveč vsa verstva, kot so povedali v Mladini. »Cerkev v Sloveniji že dolgo žali inteligenco vernikov in nevernikov. (...) To je približno, kar si mislimo o slovenski katoliški cerkvi in o katoliški cerkvi nasploh. (...) Pa o verah na-

Na igro gremo!

CLEVELAND, O. - Clevelandska zima, vedno muhaša in nepredvidljiva, je letos kar nenavadno mila, pa nam vendar da še precej časa, da premljemo »domače« novice, oberemo politične in druge svetovne senzacije, polega tega pa se poglobimo v stare dobre čase, ko smo bili še mladi, a se ti časi več ne povrnejo.

Toda te stare dobre čase bomo čisto gotovo doživeli, če se odzovemo vabilu Dramskega društva Liliija, ki nas vabi k predstavi veseloigre »Micki je treba moža« v nedeljo, 22. marca, ob 3. pop. v Slovenskem domu na Holmes Ave. Nastopajo društveni aduti v režiji Mojce Slakove.

Vem, da je veliko čitateljev Ameriške Domovine preživelo med Lilijaši že mnogo prijetnih ur in se bodo radi odzvali temu vabilu, upam pa, da se bodo to pot lahko odzvali vabilu tudi tisti, ki jim tega dosejaj ni bilo mogoče storiti.

Hvaležni smo deželi, ki nas je sprejela za svoje in nam daje obilo možnosti za napredek. Ostanimo pa tudi zvesti narodu, iz katerega izhajamo, narodu, ki je branil in ohranjal svojo kulturo in vero skozi stoletja. Z obiskom predstave

bomo izprijčali to zvestobo, istočasno pa bomo dali priznanje in moralno podporo igralcem, ki kljub temu, da žive v okolju, ki ni naklonjeno žrtvam in odpovedim, žrtvujejo svoj prosti čas in počitek, da nam predstavijo nekaj »starih zlatih časov«.

Vsekakor so vredni našega priznanja in podpore, zato si bomo rezervirali nedeljo, 22. marca, za obisk te veseloigre!

France Ancel

ZAHVALA po večerji

CLEVELAND, O. - Lepo smo praznovali pustni torek, ko smo se podali v dvorano k Sv. Vidu. G. župnik Božnar nas je pozdravil v imenu p. Vendelina in se zahvalil, da smo napolnili dvorano za večerjo v korist mesečnika *Ave Maria*. Doma pripravljene okusne krvavice ali rižve klobase so se svetile na krožnikih, poleg pečena in krompir z zeljem. Tudi kruh je bil na razpolago, krof in kava.

Za pripravo vsega tega sta bili vključeni obe župniji, tako Sv. Vid kot Marija Vnebovzeta. Vsem, ki ste bili sodelavci

Torontska igralska skupina gostuje v Lemontu

WESTMONT, Ill. — Slovensko gledališče pri Mariji Pomagaj v Torontu pod vodstvom Vilka Cekute nas bo spet obiskala v Kulturnem centru v Lemontu in to v soboto, 14. marca. Srečali smo jih že pred leti, ko so nam predstavili igri »Zadnji tak mož« in »Pilatova žena«. Tokrat nam bodo predstavili veseloigro »Matura« dramatika Ladislava Fodorja. Igra se vrši okrog profesorskega zbora, ki po eni strani skuša držati študentke zelo strogo, po drugi skuša z njimi delati in jim popušča, vrh vsega pa se v dogajanja vmeša še razvnamajoča se ljubezen...

Igra bo, kot povedano, 14. marca, pričela se bo v Kulturnem centru ob sedmih zvečer. Tako se bodo gostje lahko vrnili domov v nedeljo zjutraj in bili ob času doma v Torontu. Preskrbljeno bo za prigrizek in pijačo. Eno uro pred igro, ob 6. uri, bo v cerkvi nedeljska sv. maša. Vsi vljudno vabljeni, tudi oni iz malo oddaljenih krajev. Pridite in obiščite nas, da navežemo in okrepcamo prijateljske stike!

A. R.

sploh, da ne bomo diskriminirali.« Natanko tako razmišljajo rasisti o ljudeh drugačne barve, antisemiti o Judih, totalitarci o drugače mislečih ...

Katoličani se imamo za Marijine otroke, in če smo potemtakem z Jezusom vred podgane, ali ne nakazuje ta ovojnica, koga je treba počistiti — deratizirati — v naši družbi? Ali ne sporoča ta slika istega kot Jelinčičevo govorjenje o »golaznik«, ki bi jo bilo treba že davno pobiti? In vsi drugi napadi na Cerkev, ali ne izzvenijo vse bolj razločno kot koračnica eksterminatorjev katolištva na naših tleh? Ob tem smo katoličani toliko bolj zaskrbljeni, ker tako hujskanje širijo in podpirajo mediji. Slovenske novice npr. omenjajo »domiseln in nadprovokativen ovitek, na katerem Marija s krono pestuje podgano s krono.« Je žalitev res domiselnost? Nedelov novinar pripoveduje: »Z mize naju je gledal ovitek plošče in z njega Marija z Brezij, ki je v naročju namesto deteta držala kronano podgano. Njene rdeče oči so mi pravile, da so Strelnikoff več kot bend ...«

Nismo se še dobro poslovili od enoumja in nasilja, ko zopet tonemo v »svet sovraštva in sloganov«, kot bi temu rekel Orwell. Spet so si eni vzeli pravico, da druge popljujejo in to opravičujejo s slogani o »svobodi«, »ustvarjanju«, »pohlepni Cerkvi«, »verski debilnosti«, »gozdovih«, »splavu« ipd. Bomo katoličani, Marijini otroci, končno začeli uporabljati vsa demokratična sredstva, da bi lahko s svojo Materjo vred poveljevali Boga, ker je razkropil ošabne, mogočne vrgel s prestolov in povišal nizke? Povezujmo se, iščimo nova pota za uresničitev in uveljavitev evangelija v družbi. Vsak in vsi sodelujmo po župnijah, v gibanjih ipd.: priprava na sinodo naj postane delavnica novih zamisli in dejanj ... Vedeti moramo namreč, da se verska svoboda, pravica do obstoja in spoštovanje izborijo s kakovostjo: tega ne bo nihče storil namesto katoličanov in za nas.

Družina

Ljubljana, 1. marca 1998

pri tej večerji: Iskrena hvala! V skrbi, da se kako ime izpu- sti, ne bo nič imen napisanih. Saj dobri Bog, ki vodi vse naše življenje in vidi našo dobro voljo, s katero hočemo pomagati, nam bo največ poplačal s svojim blagoslovom.

Vsega prometa je bilo ta večer za \$4,065. Od tega moramo odšteti izdatke in sicer v znesku \$797, kar je bilo: kuhinja \$170; razno, kot kruh, pijača, policaj \$120; material za klobase \$453; in za krofe \$50. Tako je čisti dobiček \$3,268 in to, ker je všteti tudi nekaj darov in sicer za \$530.

Darovali so: Stanko Ferkul \$300; Frank Fujs \$100 (v spomin žene Angele); Terry Jarem \$40; Vinko in Mary Vrhovnik \$25; Joe in Mary Koren \$20; Viktor in Nežka Tominec \$20; Mari Celestina \$10; Ivan Zakrajšek \$10; Josephine Majer \$10.

Hvala g. župniku za uporabo dvorane, hvala Ameriški Domovini za vse oglašanje za to večerjo ter Radijski družini za vabila po radijskih valovih.

Hvala vam vsem, ki ste se odzvali vabilu in napolnili dvorano. Ostanimo zvesti podpor- niki lepega mesečnika *Ave Maria*, saj nam vsak mesec prinaša dušno hrano, da ne omagamo. M.L.

Priporočajte Ameriško Domovino prijateljem!

MALI OGLASI

FOR RENT

Modern 3 room apt., next to Slovene Home for the Aged, off Neff Rd. Call 531-5754 or 951-3087. (x)

V ZELO DRAG IN LJUBEČ SPOMIN

Ob dvaindvajseti obletnici smrti naše predrage mame

MIMI REZONJA

ki je svoje blage in trudne oči za vedno zatislila dne 8. marca 1976.

Ze 22 let Te zemlja krije, v temnem grobu mirno spiš, srce Tvoje več ne bije, bolečin več ne trpiš.

Srčno ljubljena nam mama, odšla prezgodaj si od nas, dobra, skrbna si nam bila, vdano molimo za Te.

Zelo žalujoči:

Stefan ml. — sin
Mimi — hčerka

Euclid, Ohio, 5. marca 1998.

Dr. BOGDAN C. NOVAK

Toledo, Ohio

Very Rev. Kazimir Zakrajšek, OFM

(1878 — 1958)

— Ob 40. obletnici smrti —

III. del — Konec

Narodni svet

Za dosego skupnega dela za Združeno Slovenijo je p. Zakrajšek že leta 1941 pisal voditeljem slovenskih socialistov in liberalcev, da bi za to važno delo organizirali skupen narodni svet. P. Zakrajšek govori o dvotirnem sistemu, ki bi pripeljal do sveta. Katoliške organizacije naj bi organizirale svoj skupni odbor, socialisti in liberalci pa svoj. Kadar pa bi bilo treba nastopiti za skupne interese, naj se oba odbora, ali njihovi predstavniki sestanejo in to bi bil Slovenski ameriški svet, najvišje slovensko predstavništvo v Ameriki.

Ceprav so se socialistični voditelji strinjali s p. Zakrajškom o potrebi skupnega nastopa za slovensko povojno ureditev, niso nič ukrenili do konca leta 1942. Šele takrat so sklenili, da bi bilo treba sklicati predstavnike vseh slovenskih organizacij: katoliških, socialističnih in liberalnih. To bi bil slovenski kongres, ki bi nato izvolil slovenski svet. Takšen svet bi bil neposredno izvoljen in ne bi slonel na dvotirnosti, ki jo je bil predlagal p. Zakrajšek.

Tudi minister Snój je podprl socialistični predlog, ter nastopil proti dvotirnosti, ki bi po njegovem samo rušila slogo in škodovala skupni stvari.

Tako je prišlo do skupnega vseslovenskega kongresa, kakor so predlagali socialisti, in kongres je izvolil Slovenski ameriški narodni svet (SANS). P. Zakrajšek je bil izvoljen za tajnika, vendar je kmalu spoznal, da je vse delo v rokah socialistov, ki so začeli podpirati Tita in komuniste. Do tega spoznanja so pripomogle dobre zveze, ki jih je imel p. Zakrajšek v Washingtonu.

P. Zakrajšek je imel od svojega prihoda stike s predstavniki State Departmenta. Julija 1942 je organiziral v Washingtonu svoj The Slovenian News Service, s pomočjo katerega je obveščal informacijski urad National Catholic Welfare Conference (NCWC) ter ameriške časopise. Posebno *Washington Evening Star* je priobčeval skoraj vsa Zakrajškova poročila. Tako je prišlo do tega, da je vpliven znanec iz State Departmenta opozoril p. Zakrajška, da stoje za SANS-om komunisti.

Zaradi tega je p. Zakrajšek izstopil iz SANS-a februarja 1943 in v začetku marca je poslal časopisom Izjavo, da izstopa iz SANS-a in to zato, ker ga vodijo komunistom naklonjeni ljudje. Zaradi tega so obsodili p. Zakrajška ne samo socialisti, temveč tudi katoliško vodstvo in minister Snój. P. Zakrajška je vse to živčno zlomilo in se je umaknil iz javnega življenja.

Akcijski odbor

Po koncu vojne je p. Zakrajšek prišel v stik z Akcijskim odborom za združeno in suvereno slovensko državo ter posebno z njegovim voditeljem dr. Cirilom Žebotom. P. Zakrajšek je bil prepričan, da bo dr. Žebot veliko več dosegel, če pride v Združene države, kot če ostane v Rimu.

P. Anton Prešeren, visok jezuitski funkcionar v Rimu, in p. Zakrajšek sta dosegla, da je dr. Žebot prišel avgusta 1947 v Ameriko in dobil službo na Duquesne University v Pittsburghu, Pa. P. Zakrajšek je upal, da se bo razvila močna agitacija za slovensko državo. Vendar se to ni zgodilo.

Pristaši slovenske državne ideje so bili politični begunci. P. Zakrajšek pa je stalno poudarjal, da se mora delo za slovensko državo razširiti med staronaseljenci, če hoče doseči uspeh. Podprl je delo za mesečnik, ki naj bi postal pozneje tednik in morda celo dnevnik.

Tako je začela izhajati *Slovenska država* kot mesečnik ter je bila financirana samo s prispevki svojih somišljenikov. P. Zakrajšek se ni strinjal s tem, da se novi mesečnik imenuje *Slovenska država*, ker že z naslovom odbija ljudi, ki o tej ideji ne vedo dosti ali nič. Poudarjal je tudi ameriški način financiranja. Casopis mora izhajati s pomočjo oglasov. Le tako bo mogel napredovati od mesečnika do tednika in dnevnika.

Vendar gibanje za slovensko državo je ostalo omejeno na politične begunce, pa še ti so predstavljali manjšino med begunci. Večina je sledila dr. Kreku in staremu vodstvu, ki je še vedno zagovarjalo Jugoslavijo. Šele čez čas so tudi ti priznali možnost slovenske države, vendar samo kot drugo možnost, to je, če Jugoslavije več ne bo.

P. Zakrajšek je imel v mislih tudi neke vrste množično organizacijo, ki bi podprla Akcijski odbor. Predlagal je zanjo ime Slovenska narodna zveza (SNZ), ki je bila že ustanovljena med prvo svetovno vojno. SNZ je bila ponovno ustanovljena, vendar slično kot časopis *Slovenska država* je ostala v rokah političnih beguncev, ki so bili predvsem protikomunisti in niso hoteli sodelovati z nikomur, ki ni bil odločen protikomunist.

Zaradi močne opozicije starih politikov in po mirovni pogodbi ter po dokončnem razkosanju Svobodnega tržaškega ozemlja se je dr. Žebot vedno bolj oddal političnemu delovanju. Posvetil se je profesuri in svoji družini, ki jo je dobil v Ameriko s posredovanjem p. Zakrajška.

Prav tako se je mnogo pristašev slovenskega državnega gibanja odtegnilo, vsaj začasno političnemu delu. Treba se je bilo seznaniti z novim okoljem in se naučiti angleščine. Razumniki so se morali ponovno posvetiti študiju, da so lahko prišli do svojih starih ali novih poklicev. Zaradi tega niso imeli dosti časa za delo za slovensko državo, bodisi za časopis ali za SNZ.

Ves ta razvoj dogodkov je p. Zakrajška razočaral in je nato se svoje delo osredotočil na pripravo svojih spominov. Sredi tega dela pa ga je 27. januarja 1958 zadela kap in je umrl.

P. Kazimir Zakrajšek je bil globoko veren duhovnik in redovnik, ki je posebno častil Mater božjo, ker je bil prepričan, da ga je čudežno rešila smrti. Zato je bila tudi prva župnija, ki jo je organiziral v Ameriki, v Clevelandu, župnija Žalostne Matere božje, zato je tudi dal verskemu mesečniku, ki ga je ustanovil, ime *Ave Maria*.

Bil je mož širokega razgleda, poln načrtov in novih idej. Vedno navdušen za napredek. Ni mogel razumeti oklevanja in cincanja ter malenkostnih »uradniških« šikan, ki so nasprotovale uresničenju načrtov. Ni pa bil samo mož idej, temveč tudi mož dejanj. Kjer je bil, se je moralo delati s polno paro. Ko je izpeljal neko stvar, že je imel pripravljene nove načrte, ki so čakali, da jih uresniči. Pisal in delal je do konca, dokler mu smrt ni iztrgala peresa iz rok.

Za svoje delo je prejel priznanja in odlikovanja. Naj omenim le dva: kralj Aleksander mu je dal odlikovanje sv. Save za delo med izseljenci, in v Ameriki je bil sprejet v Gallery of Living Catholic Authors.

Kar so storili dr. J. Ev. Krek, dr. Anton Korošec, dr. A. B. Jeglič in drugi za narod doma, to je storil p. Kazimir Zakrajšek za Slovence v Ameriki in za Slovence, raztresene po vsem svetu. Povezal jih je med seboj in z domovino.

Zato je prav, da se ga spomnimo ob 40-letnici smrti s tem skromnim opisom njegovega velikega dela.

Razstava o domobranstvu

Sledeče pismo oz. prošnja je na naš list naslovila Monika Kokalj Kočevar, kustosinja Muzeja novejšje zgodovine v Ljubljani. Tekst seveda posredujemo v celoti.

Urednik AD

Muzej novejšje zgodovine v Ljubljani je osrednja muzejska ustanova za novejšjo zgodovino Slovencev od leta 1914 do danes.

Zgodovinsko gradivo je časovno razdeljeno v obdobja: prva svetovna vojna, obdobje med obema svetovnjima vojnama, druga svetovna vojna, obdobje socializma in obdobje samostojne Slovenije. Številno gradivo pa je razvrščeno v naslednje zbirke: orožje; vojaška oprema; tekstilna zbirka; partizanske delavnice; tehnike in tiskarne; partizanska saniteta; nasilje med drugo svetovno vojno; razglednice; stampiljke; žigi in klišeji; medalje in odlikovanja; numizmatična zbirka; filatelistična zbirka; kartografska zbirka; zbirka plakatov; orodje, stroji in aparati; gospodinjstva oprema; likovna zbirka; fotografije, diapozitivi, filmi in videoposnetki.

Muzej zbira, hrani, proučuje in razstavlja muzealije, fotografsko, likovno, arhivsko in knjižnično gradivo.

Junija 1996 smo odprli četrto stalno razstavo z naslovom Slovinci v 20. stoletju, pripravljamo tudi večje občasne razstave.

Ze nekaj časa pripravljamo razstavo o slovenskem domobranstvu. Otvoritev bo junija 1999.

Pri pripravi bomo sodelovali tudi z drugimi slovenskimi muzeji. Kustosinja že osem let zbira podatke in predmete Slovenskega domobranstva, Gorenjskega domobranstva in Primorskega domobranstva - SNVZ. Že obstoječe zbirke dopolnjujemo z gradivom, ki je pripadalo domobrancem. Žal pa pri ljudeh najdemo le malo fotografij, predmetov pa skoraj ne.

Najbolj si želimo, da bi dobili domobranske uniforme.

Razmere po vojni so povzročile, da so se ljudje bali hraniti predmete, ki so spominjali na domobranstvo. Tisti domobranci, ki so preživeli in se vrnili domov, so imeli večinoma povsem strgane uniforme, če so bili ušivi so uniforme ponavadi zažgali, pri splošnem pomanjkanju blaga pa so domobranske uniforme tudi predelali in pobarvali. V Kranju pa so jih preživeli domobranci morali prinesiti na komando mesta.

Priprav na razstavo smo se lotili sistematično

Pregledali smo arhive Slovenskega domobranstva, Gorenjskega domobranstva, SNVZ, komisije za ugotavljanje zločinov okupatorjev in njegovih sodelavcev, Vosa in Ozne, partizanskih brigad in divizij, povojnih procesov, vojne škode, zaplemb, poročil krajevnih ljudskih odborov in si ustvarili okvirno predstavbo.

Statistični podatki predstavljajo skelet. Številke oživi pripoved ljudi in jih postavi v prostor. Primanjkuje pisnih virov, zato v veliki meri upoštevamo izjave prič. Ustna pričevanja so zgodbe, ki polnijo luknje dogajanja. Bogastvo podatkov tiči predvsem v raznolikem doživljanju in dojemanju časa.

Slovensko domobranstvo, Gorenjska samozaščita in Primorsko domobranstvo so bile vojaške formacije, ki so imele v drugi svetovni vojni na ozemlju Slovenije precejšnjo vlogo. Skupaj so štejele do 20.000 članov in domobranci so z družinami predstavljali več kot 5% slovenskega prebivalstva. Njihova usoda ob koncu vojne je še dodatno zapletla odnos med njimi in zmagovalci.

Tema domobranstva je precej občutljiva, domobranstvo pa je del javnega spomina, ki je bil odrinjen na rob.

Gradiva in muzealij je malo. Vse kar hranimo bomo izkoristili za zaokroženo in verodostojno pripoved. Originalni predmeti imajo pri taki zgodbi še posebno težo; saj čustveni naboj avtentičnega predmeta vzbudi obiskovalcu posebne občutke.

Na razstavi bomo prikazali dogodke pred nastankom domobranstva na Slovenskem, domobranske formacije po pokrajinah in skupno usodo. Z zgodovinsko muzeološkega vidika se bomo poglobili predvsem v življenje navadnih domobrancev. Poudarek bo tudi na zgodbah ljudi, ki so se ob koncu vojne izselili v tujino; v Ameriko, Argentino, Kanado in drugam.

Ciljna publika bodo tako nekdanji domobranci, svojci in potomci, njihovi medvojni nasprotniki, kot tudi današnje generacije.

V muzeju zbiramo vse kar se nanaša na domobranstvo: od fotografij, dokumentov, dnevnikov, časopisov, knjig, pesmaric, plakatov, osebne opreme, kosov uniforme, oznak in činov, torbic, nahrbtnikov, čevljev... morda tudi predmetov iz taborišč, predmetov, ki so povezani z osebno zgodbo.

Prosimo, da nas pokličete, pišete ali pa se zglasite osebno. Veseli bomo vsake informacije. Naš naslov:

Muzej novejšje zgodovine

Monika Kokalj Kočevar

Celovška 23

1000 Ljubljana

Slovenija

(Zal, ne pri zgornjem in tudi ne pri spremnem pismu ni navedena ne telefonska in ne fax številka omenjene ustanove. Ur. AD)

Zgodovinske podlage za spravo na Slovenskem

Ljubljana — Predstavniki parlamentarnih strank so si na pogovoru o spravi pomagali z mnenjem zgodovinarjev Janka Prunka, Jerce Vodušek Starič in Borisa Mlakarja

Predsedniki parlamentarnih strank so včeraj (9. feb.) za prtimi vrati razpravljali o oblikovanju skupne deklaracije o odnosu do preteklega komunističnega režima, vendar dogovora še niso dosegli.

Za zdaj imajo pred seboj pet dokumentov. Združena lista je pripravila deklaracijo o narodni spravi, liberalna demokracija izjavo o diskontinuiteti med povojnim komunističnim režimom in demokratsko RS, socialdemokrati in krščanski demokrati pa deklaracijo o protipravnem delovanju komunističnega totalitarnega režima. Dr. Veljko Rus je državnemu svetu poslal svoj osnutek deklaracije o protipravnem enopartijskem sistemu, medtem ko so že leta 1991 Združeni ob lipi sprave ponudili parlamentu svojo deklaracijo o spravi.

Za skupni dokument o preteklosti bi bilo zato najbolje, da bi kot podlago za deklaracijo o naravi nekdanjega sistema vzeli gradivo, ki so ga za potrebe slovenskega parlamenta pripravili trije slovenski zgodovinarji — dr. Janko Prunk, dr. Jerca Vodušek Starič in mag. Boris Mlakar. Gre za besedila s področja problematike evropskega komunizma, delovanja slovenske partije, druge svetovne vojne in časa po njej. Avtorji vključujejo dejstva, da so v zadnjih letih v evropski historiografiji izšla nekatera temeljna komparativna dela, ki so v Sloveniji v javnosti malo poznana.

Janko Prunk je v dokumentu o značaju komunističnega sistema napisal, »da je bil komunizem 20. stoletja poleg

vseh svojih stvaritev, osvobodilnih prizadevanj in dosežkov, velikih žrtvovanj, nedemokracije in terorja nepoznanih razsežnosti predvsem velika iluzija.

Obljubljal je, izhajajoč iz marksizma, veliko sprostitev razvoja produkcijskih sil in demokracijo, toda pokazal se je za izrazitega sovražnika demokracije in za nesposobnega enakopravnega ali hitrejšega znanstvenotehnološkega razvoja.«

S tem je v daljši zgodovinski perspektivi močno diskreditiral idejo in predstavo o socialistični družbi, ki je lahko le perenistični etični projekt. Zaradi tega je tudi propadel. Prunk je v drugem spisu Slovenski komunizem med obema vojnama zapisal: »Slovenski komunisti so bili kopija boljševikov in so v glavnem dolgo sledili boljševiškem programu in politiki. V času NOB, zlasti pa po prelomu z Informbirojem, so ubrali v politiki malo svojska pota, z glavnimi postavkami boljševiškega komunizma pa niso prelomili vse do konca svojega režima.«

Izredna profesorica dr. Jerca Vodušek Starič pa v uvodu besedila Vladavina komunistične partije v Sloveniji po drugi svetovni vojni ugotavlja:

»Podobno kot drugod po svetu si je komunistični režim v Jugoslaviji oziroma Sloveniji pridobil mnoge privržence zaradi svoje vodilne vloge v odporniškem gibanju med vojno. Specifika jugoslovanske in posebej slovenske revolucije je bila namreč prav v njeni avtonomnosti in samostojnem vzponu na oblast. Vendar pa narava in cilji odpornišstva (še tako demokratski) niso vplivali na naravo sistema, ki ga je komunistična partija načrtovala in nato vpeljala med in po drugi svetovni vojni.

KPS/KPJ je ob koncu vojne in po njej z ukrepi od zgoraj (revolucija je od zgoraj uvedla klasičen stalinistični model totalitarne oblasti) in ga modificirala, toda v temeljnih postavkah nespremenjenega ohranila vse do svojega takojmenovanega sestopa leta 1990.«

Boris Mlakar pa v prispevku Vloga in pomen komunistične partije v Sloveniji od 1941 do 1945 piše:

»Ko ocenjujemo stališča in ravnanja slovenske komunistične partije med drugo svetovno vojno, je treba ob tem upoštevati tudi tesno povezanost njenega vodstva z vodstvom jugoslovanske partije, kot tudi z vodstvom komunistične internaconeale v Moskvi. Hkrati je treba poudariti, da je bila partija organizirana centralistično in da je proces odločanja ter hkrati stopnja identifikacije potekala v strukturi partijske piramide od zgoraj navzdol, od najožjega vodstva v osebi Kardelja in Kidriča, pa vse do vznožja, do navadnih članov, kandidatov, skojevcev in simpatizerjev.

V enakem smislu gre ocenjevati tudi porazdeljenost odgovornosti in krivde za napake in zločine partije na eni strani, kot tudi zasluge za pozitivne dosežke na drugi strani.«

Mlakar zaključuje, da na območju zunaj Ljubljanske pokrajine partija ni imela resnih domačih nasprotnikov, ker jih je pač eliminiral okupator, zato se je partizanstva — sicer z nihanji — lotevala z bolj čistim narodnoosvobodilnim predznakom.

Ob koncu vojne je tako slovenska partija povsem obvladovala slovensko politično vojaško ter policijsko sfero, tako da je bila pripravljena na dokončno izvedbo revolucije. In končno: če je povojna pridobitev velikega dela Primorske posledica partizanskega boja, gre za zasluge za ti pripisati tudi slovenski komunistični partiji.

Vladimir Vodušek
novinar Dela

Anton M. LAVRISHA
Attorney-at-Law
(Odvetnik)
18975 Villaview Road
at Neff
692-1172
Complete Legal Services

MALI OGLASI

FOR RENT

Redecorated 5 rm apt. (with basement). E. 200 & Lake Shore area.

473-2455 (day); 446-0964 (eve.)
(7-10)

Dr. Zenon A. Klos

E. 185th Area

531-7700

-- Emergencies --

Dental Insurance Accepted

Laboratory on Premises - Same Day Denture Repair

COMPLETE DENTAL CARE FACILITY

848 E. 185 St.

(between Shore Carpet & Fun Services)

Različne vesti iz Slovenije in Slovenije po svetu

Veleposlanik dr. Rupel z ameriškim poslovneži

Slovenska tiskovna agencija je 14. februarja takole poročala iz New Yorka:

»Slovenski veleposlanik v ZDA dr. Dimitrij Rupel je na kosilu, ki mu ga je za dobrodošlico priredil ameriško-slovenski poslovni svet, predstavil slovenska prizadevanja za vključitev v evroatlantske povezave in izrazil upanje, da bo Slovenija počasi premagala svojo samozadostnost in zaprtost, kar bi ji omogočilo tudi boljše sodelovanje s poslovnim svetom.

Rupel je poudaril, da je Slovenija še zmeraj premalo odprta za tuje naložbe, saj njeni gospodarstveniki, recimo, več vlagajo v ZDA kot nasprotno. Prednost Slovenije je, kot je dejal dr. Rupel, njen zemljepisni položaj, saj je lahko most za gospodarske povezave z drugimi vzhodno- in južnoevropskimi državami. Ameriški poslovneži so predvsem želeli, da bi bila Slovenija dostopnejša za tuje vlagatelje, na primer z zniževanjem davkov.

Vlada zvišala razne cene z začetkom marca

Ljubljana — Slovenska vlada je na svoji seji 26. februarja izdala soglasje za 6,8-odstotno zvišanje cene prevoza potnikov po železnici v domačem potniškem prometu. Dvignile so se tudi cene belega kristalnega sladkorja (za 6,2 %). Podražila se bo tudi RTV-naročnina (za 8,92 %). Zaradi odprave prelevmanov na uvoz pšenice po sporazumu s Cefto pa se bo za 4,2 odstotka znižala cena pšenice in vseh vrst pšenične moke iz blagovnih rezerv. Vse te uredbe so povzročile 0,14-odstotno rast življenjskih stroškov in so začele veljati s 1. marcem.

Vlada v naslednjih mesecih pripravlja nadaljnje sproščanje nekaterih cen — že v tem mesecu naj bi se npr. podražilo svinjsko meso. Cilj vlade je držati letošnjo inflacijo na ravni okoli 8 odstotkov.

Samo v mesecu februarja je pa bila rast inflacije 0,9-odstotna.

Notranji minister Bandelj o državljanski problematiki

Ljubljana — Minister za notranje zadeve Mirko Bandelj je na tiskovni konferenci 19. februarja predstavil problematiko državljanstev v Sloveniji. Po njegovih podatkih so nerešene 8603 vloge za državljanstvo, od tega jih je 6130 v reševanju. Minister je ostro kritiziral oziroma zavrnil očitke Helsinškega monitorja Slovenije, ki da je baje citiral številke, ki so popolnoma izmišljene in pretirane.

Helsinški monitor je namreč trdil, da je bilo iz računalnikov in knjig stalnih prebivalcev Slovenije izbrisanih približno 130.000 ljudi, da je v Sloveniji

brez državljanstva približno 70.000 ljudi ter 7 do 10 tisoč apartidov.

Mirko Bandelj je dejal, da gre za popolnoma izmišljene številke, saj je leta 1991 ob osamosvojitvi v Sloveniji živele 1.965.986 prebivalcev, od katerih jih je 1.779.041 imelo slovensko državljanstvo. Po 40. členu zakona je slovensko državljanstvo dobilo 171.000 prebivalcev, z redno naturalizacijo pa še 7326 ljudi. Nerešenih vlog je še 8603, v reševanju jih je 6130, približno 2000 ljudi pa še nima ustreznega statusa.

Izpod Savice odstranili skale in kamenje

Savica — V začetku lanskega novembra se je s Komarče odlomila velika skala in se razdrobila na manjše dele, okoli 800 do tisoč kubikov skal in kamenja pa je zasulo jezerce slapa Savica. Zaradi zasutja jezerce je mala elektrarna Savica, ki je bila zgrajena leta 1946, delala z bistveno manjšo močjo.

Odločili so se, da bodo material iz jezera odstranili, vozili so ga na drugo stran pregrade, delo je bilo opravljeno ročno, stalo je približno pet milijonov tolarjev in je že končano.

Turistično društvo Bohinj se je odločilo z delom materiala utrditi pot k slapu Savica. Medtem ko za ogled slapu od maja do septembra prodajo okoli 60.000 vstopnic, ocenjujejo, da vse leto pride do slapa okoli sto tisoč ljudi.

Slovenija kot država letos prvič imela paviljon v Lizbonskem Expo 1998

Ljubljana — Od 22. maja do 30. septembra bo svetovna razstava oziroma »Expo« in sicer v portugalskem glavnem mestu Lizboni. Za Slovenijo bo ta razstava prva, na kateri se bo predstavila kot država.

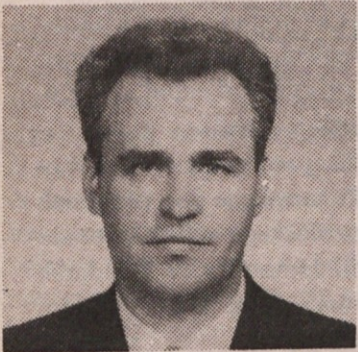
Tristo kvadratnih metrov veliki slovenski paviljon bo v južnem delu razstavišča skupaj z ameriškim, argentinskim, sejšelskim, šrilanškim, mozambiškim in zairskim.

Vsaka država si uredi paviljon po svoje, a sovočju z osnovno temo: Oceani, dediščina prihodnosti. Vsaka ima tudi svoj nacionalni dan: slovenski bo 23. maja. Slovenija namerava predstaviti vodni krog, ki ponazarja cikel kroženja vode v naravi od izvira do izliva v morje. Obiskovalec bo z avdiovizualnimi sredstvi potoval po reki skozi značilne slovenske mikro- in makrokosisteme in spotoma spoznaval geografske značilnosti od podzemnega do nižinskega in morskega sveta.

Naša fax številka je:
216/361-4088
in je stalno vključena

V BLAG SPOMIN

prve obletnice našega ljubljenelega moža, atija, starega ata, brata in strica

Franka Cenkar

ki nas je za vedno zapustil
4. marca 1997

V miru božjem Ti počivaj,
dragi, nepozabni nam.
V nebesih večno srečo uživaj,
do snidenja na vekomaj.

Tvoji žalujoči:

Ivanka - žena
Francka, Jennie, Tončka -
hčerke, zetje,
vnučkinji Jessica in Erica
ter drugi sorodniki v Ameriki
in Sloveniji

Msgr. **FRANCIPETRIC**

Ljubljana, Slovenija

Torontski nadškof — slovenski kardinal**S kardinalom dr. Alojzijem Ambrožičem v Rimu**

Vsakemu zaigra srce, ko v Rimu sredi milijonskih množic prebere ali sliši slovensko besedo, kaj šele sreča domačega človeka. Koliko bolj smo bili veseli in ponosni v dneh od 18. januarja, ko je papež Janez Pavel II. imenoval našega rojaka, sicer torontskega nadškofa, za kardinala rimske Cerkve. Se bolj pa v soboto, 21. februarja, ko je njegovo ime tako domače zazvenelo na Trgu sv. Petra, saj ga je med drugimi prebral (z jasno poudarjenim č-jem) papež Janez Pavel II.

Le dva milijona nas je in še nekaj let imamo svojo državo, da smo z njo prepoznavni v družini držav sveta, zato smo kot narod s skoraj 13-stoletno krščansko tradicijo veseli, ker smo darovali Cerkvi v Kanadi moža, ki je s slovenskim imenom odslej navzoč v najvišjem zboru katoliške Cerkve.

Kardinal Ambrožič se je za Slovence, ki smo se zbrali ob njegovi slovesni razglasitvi v večnem mestu, vzela čas. Že v četrtek, 19. februarja, je na povabilo msgr. Maksimilijana Jezernika, rektorja papeškega slovenskega zavoda Slovenik obiskal naše duhovnike, ki tam bivajo v času študija. Njim so se pridružili tudi nadškof dr. Franc Rode iz Ljubljane, nadškof dr. Franc Perko iz Beograda, zastopnika Slovencev iz Trsta škofov vikar msgr. Franc Vončina in Gorice msgr. Oskar Simčič ter duhovniki, ki delujejo v Rimu.

Z vsemi temi je v prijaznem prijateljskem pogovoru nihal prve vtise, izkušnje in odmeve po objavi imenovanja. Povedal je, da so mu za titularno cerkev (vsak kardinal postane član rimske škofije in ima po tradiciji prvih kardinalov, ki so bili rimski župniki, naslovno cerkev) dali cerkev svetih Marcelina in Petra pri Lateranu (na Via Labicana), ki jo je imel v prejšnjem stoletju kardinal Giovanni Mastai Ferretti, poznejši papež Pij IX.

Nadškof Rode je kardinala povabil na obisk v Slovenijo. Dogovorila sta se, da bi v jesenskih dneh, ko se bo mudil v Rimu na prevzemu naslovne cerkve, prišel tudi v Slovenijo.

Najverjetnejša datuma za to sta zadnja nedelja v septembru ali prva v oktobru.

Pri maši, ki jo je kardinal Ambrožič vodil ob somaševanju obeh nadškofov in drugih duhovnikov v kapeli Marije Pomagaj v Sloveniku, pa je spregovoril o pomenu oznanjevanja evangelija. Po maši se je zadržal pri gostoljubni Slovenikovi mizi na večerji. Tam mu je nadškof Rode izročil darilo ljubljanske nadškofije: kelih, kakršnega je ob obisku v Sloveniji dobil v dar papež.

V soboto, 21. februarja, se je na Trgu sv. Petra slišala tudi slovenska beseda, saj so sem prišli romarji s tremi avtobusi iz Slovenije, tu pa so se jim pridružili rojaki iz Kanade in zamejstva. Slovesnemu bogoslužju božje besede je bil pridružen obred imenovanja novih kardinalov, veroizpoved, njihova slovesna prisega zvestobe Petrovemu sedežu in podelitev zunanjih znamenj njihovega dostojanstva (škrlatnega solidea in bireta).

Ko je papež na začetku bogoslužja imenoval kardinala Ambrožiča, so zavihrale tudi slovenske in kanadske zastave. (...) V nagovoru je papež razmišljal o temeljnem zakoreninjenju kardinalske službe v skrivnost Kristusa, ki je glava in pastir Cerkve. Kot je bil apostol Peter poklican, da postane služabnik božjih služabnikov v služanju edinosti, svetosti, vesoljnosti in apostolskosti Kristusove Cerkve, tako so novi kardinali poklicani in

usposobljeni za najtesnejše sodelovanje z rimskim škofom pri vodenju Cerkve.

Ob obredu podelitve kardinalskega znamenja kardinalu Ambrožiču se je najbrž marsikateremu Slovincu obudila želja, ki jo je kardinal Ambrožič že sam izrekel na četrtkovem večeru v Sloveniku: »Kot Slovenec bi bil vesel, da bi bil tudi nekdo iz Slovenije kardinal.«

Sobotno popoldne je namenjeno srečanju rimskega ljudstva in romarjev s kardinali, posebej novimi. V ta namen odprejo del vatikanske palače, kamor lahko pridejo obiskovalci. Novi kardinali so tam v sobanah, znanih kot »Appartamenti Borgia«, sprejemali čestitke, se srečevali z znanci in s prijatelji.

Tudi kardinala Ambrožiča so pozdravili mnogi. Tam ga je pozdravil tudi predsednik Svetovnega slovenskega kongresa dr. Jože Bernik s soprogo Marijo. Domače in prijetno pa je bilo srečanje, ki so ga pripravili ta večer v avditoriju Janeza Pavla II. na univerzi Urbaniana rimski Slovenci.

Prostorna dvorana je bila polna do zadnjega sedeža, med gosti so bili tudi slovenski veleposlaniki in uslužbenci naših veleposlaništev, ki delujejo v Rimu, dr. Jože Bernik, poslanec Lojze Peterle, z romarji iz Kanade sta bila župnik Ivan Plazar in slovenski duhovnik Janez Nosan, iz Slovenije pa so bili tudi mnogi rojaki z Dobrove.

Kardinala so pozdravili s pesmijo slovenskih rimskih študentov in z nagovorom dr. Jezernika. Za njim so spregovorili predstavniki Slovencev iz Kanade, zamejstva in domovine. V prijetnem klepetu je kardinal odgovarjal na zastavljena vprašanja in pripovedoval o spomnih in sedanjih vtisih:

»Vesel in ponosen sem, da sem kardinal. Vem, da sem izbran za to mesto kot torontski nadškof, a tudi zato, ker sem Slovenec. (...) Moja generacija je imela precejšnjo srečo. Ker sem bil premlad, da bi bil pri domobranci, sem ostal živ. Prišel sem v svet, kjer mi je bilo vse odprto. Generacije, ki so bile pred nami, so veliko bolj trpele (prva in druga svetovna vojna, begunstvo). Naša generacija pa je veliko bolj srečna v primeri z njimi. Ko me kdo vpraša, kaj sem bolj, Slovenec ali Kanadčan, mu povem, da se počutim oboje, Slovenec in Kanadčan. (...) Veselim se obiska v Sloveniji in na Dobrovi in rad sem prebral, kar je Družina napisala o Dobrovi v zadnji številki.«

Kardinal se je dolgo v večer rokoval s prijatelji, ki so se zbrali na sprejemu in najbrž si bodo še mnogi zapomnili njegov nasmeh in domačo besedo. Skupine slovenskih romarjev so se naslednji dan udeležile papeževe maše, ki jo je daroval na Trgu sv. Petra z novimi kardinali in vrnile z lepimi vtisi v domovino, kjer bomo novega kardinala pozdravili jeseni.

Družina

1. marca 1998

KOLENDAR**MAREC**

8. — Društvo Kristus Kralj št. 226 KSKJ praznuje 70-letnico s sv. mašo v cerkvi sv. Vida dop. ob 10.30, ob 12. uri bo pa slavnostno kosilo v šolski dvorani.

15. — Federacija slovenskih narodnih domov priredi letni banket v SND na St. Clair Ave.

21. — Primorski klub prireja vsakoletni »Primorski večer«, v SND na St. Clair Ave.

22. — Dramsko društvo Lilija poda igro v Slov. domu na Holmes Avenue (popoldne).

APRIL

5. — DNIJ pri Sv. Vidu, društvi št. 25 in 162 KSKJ prirejajo kosilo v avditoriju pri Sv. Vidu. Serviranje od 11. dop. do 1.30 pop.

5. — Mladinski pevski zbor kr. št. 2 SNPJ ima polka zabavo v SDD v Euclidu.

18. — Tabor DSPB priredi družabni večer v Slov. domu

na Holmes Ave. Pričetek ob 7. zv. Sledi ples. Igrajo Veseli godci.

18. — Pevski zbor Jadran ima spomladanski koncert v SDD na Waterloo Rd.

25. — Slovenska šola pri Sv. Vidu priredi materinsko proslavo v farni dvorani. Pričetek ob 6.30 zv.

25. Pevski zbor Zarja ima spomladanski koncert v SDD na Recher Ave.

MAJ

16. — Pevski zbor Korotan poda svoj vsakoletni koncert v SND na St. Clairju. Po koncertu zabava in ples. Igra ansambel Staneta Mejača.

24. — Društvo SPB vabi na spominsko sv. mašo pri Lurški Materi božje na Chardon Rd.

25. SKD Triglav, Milwaukee ima Spominski dan praznovanja na Parku.

JUNIJ

14. — Slovenska šola pri Mariji Vnebovzeti priredi poletno veselico na Slovenski pristavi.

20. in 21. — Tabor ZDSPB priredi spominsko proslavo na Slovenski pristavi.

28. — SKD Triglav, Milwaukee, ima prvi piknik na Parku.

JULIJ

12. — Misijonska Znamkarska Akcija priredi piknik na Slovenski pristavi. Pričetek s sv. mašo ob 12. uri.

12. — MZA odsek, Milwaukee ima misijonski piknik na Triglavskem parku.

26. — Slovenska šola pri Sv. Vidu prireja piknik na Slovenski pristavi.

AVGUST

23. — SKD Triglav, Milwaukee ima drugi piknik na Parku.

SEPTEMBER

5., 6. — Baragovi dnevi v Clevelandu.

20. — SKD Triglav, Milwaukee, ima Vinsko trgatv na Parku.

27. — Društvo SPB organizira romanje v Frank, O. Sv. maša opoldne (12. ura).

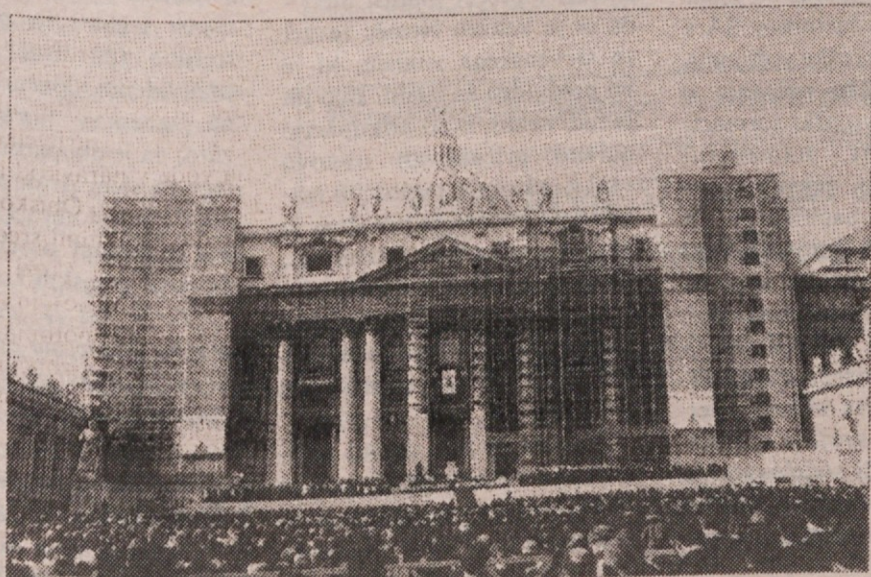
OKTOBER

11. — ADZ prireja Pečenje školj na svojem letovišču v Leroy Twp.

24. — Pevski zbor Zarja ima jesenski koncert v SDD na Recher Ave.

NOVEMBER

1. — Ameriška Dobrodelna Zveza praznuje 88. obletnico ustanovitve v SND na St. Clair Ave.

Pri razglasitvi novih kardinalov

Vladimir M. Rus
Attorney - Odvetnik

6411 St. Clair (Slovenian National Home)
391-4000

(FX)

Nemci na Slovenskem

Dogajanja med leti 1941 - 1945

II. del

Razkosanje Slovenije, ki ga je Adolf Hitler ukazal še med vojno proti Jugoslaviji aprila 1941, je pomenilo tudi razbitje nemške narodne skupine v dotedanji Dravski banovini. Kočevski in ljubljanski Nemci so prišli pod Italijo, Nemci v Murski Soboti in okolici pod Madžarsko, tisti v drugih pokrajinah pa pod Nemčijo.

Na nekaterih območjih, v nekaterih mestih in občinah so Nemci, organizirani v Svabsko-nemški kulturni zvezi (Schwäbisch-deutscher Kulturbund), še pred prihodom nemške vojske ali nemške civilne uprave, ki jo je Hitler uvedel s svojima odlokoma aprila 1941, in torej še pred kapitulacijo jugoslovanske kraljevske vojske, prevzeli oblast, vzpostavili svojo, nemško upravo in tudi že začeli izvajati policijske raznarodovalne ukrepe, celo zapirati narodno zelo zavodne Slovence. Nemško okupacijo so pozdravili in jo razglasili za »osvoboditev izpod srbskega jarma«.

Na italijanskem in madžarskem zasedbenem območju pa so Nemci z demonstracijami, zbiranjem podpisov, pošiljanjem spomenic, odposlancev, kljubovalnim izobešanjem nacističnih zastav itd. izražali svoje nezadovoljstvo in proteste proti »tuji« okupaciji in zahtevali nemško zasedbo cele takratne Dravske banovine. Vendar sta bili prijateljstvo in zavezništvo Nemčije in Italije takrat preveliki, da bi Hitler ugodil takšnim zahtevam.

Ni mogoče navesti natančnega števila Nemcev, ki so nato v letih 1941-45 živeli na raznih zasedbenih območjih. V tem času je namreč ljudsko štetje opravil le italijanski okupator, in to 31. julija 1941. Nemški okupator je sicer 29. novembra 1942 opravil nekakšen popis spodnještajerskega prebivalstva, vendar ni ugotavljal narodnosti, temveč le državljanske kategorije. Morebitni statistični podatki v avstrijskih arhivih v Gradcu in Celovcu pa nam za vojni čas 1941-45 nisto dostopni.

Nemci na Spodnjem Štajerskem, Gorenjskem in v Mežiški dolini

Nemška nacistična okupacijska politika je med svojimi prednostnimi cilji imela aneksionizem, tj. formalnopravno priključitev zasedenih slovenskih pokrajin k nemškemu rajhu in njihovo čimprejšnje pomenčenje. Po priključitvi naj bi obečasni pokrajinski upravni enoti - Spodnja Štajerska in t.i. zasedena območja Koroške in Kranjske - vključili v sosednji avstrijski pokrajini Štajersko in Koroško ter na priključeno slovensko območje razširili nemško pravo.

Ceprav ni prišlo do formalnopravne priključitve, in to najprej iz personalnih razlogov in nato zaradi močnega slovenskega odpora, je nemški okupator, grobo kršeč mednarodno pravo, na nekaterih področjih le uvedel nemško pravo, tudi hudo diskriminatorne, genocidne itd. nürn-

berške rasne zakone in splošno vojaško obveznost.

Raznarodovanje s tremi bistvenimi sestavinami: 1. množičnim izganjanjem Slovencev (predvidenih od 220 do 260 tisoč ali vsak tretji takrat pod nemško okupacijo živeči Slovenec), 2. množično naselitvijo Nemcev (od 60 do 80 tisoč) in njihovo vsesplošno krepitvijo in 3. popolnim in hitrim pomenčenjem preostalega prebivalstva (predviden rok od 3 do 5 let) je sledilo Hitlerjevemu ukazu šefoma civilne uprave v Mariboru in na Bledu »Napravite mi to deželo zopet nemško!« (Machen Sie mir dieses Land wieder deutsch!) in ga je zasedbeni aparat, ki so ga na višji ravni sestavljali predvsem štajerski in koroški Nemci s pomočjo nemškega življa ali t.i. domačih Nemcev, tudi začel takoj izvajati z vsem svojim navdušenjem.

Nemška nacistična okupacijska uprava je t.i. domače Nemce ali folksdojčerje zaposlovala predvsem na okrajni oz. okrožni in občinski ravni ter v dveh posebej za raznarodovanje in nacifikacijo ustanovljenih društvih ali organizacijah - Štajerski domovinski zvezi (Steirischer Heimatbund) in Koroški ljudski zvezi (Kärntner Volksbund), v kateri so t.i. folksdojčerje sprejeli za stalne člane in jim po odredbi ministrskega sveta za obrambo 14. oktobra 1941 tudi podelili nemško državljanstvo.

Večini slovenskega življa, včlanjenega v omenjenih društvih ali organizacijah, so podelili nemško državljanstvo na preklic. Mnogo pa jih je iz političnih, rasnih in dednozdravstvenih razlogov ostalo brez državljanstva, to so t.i. zaščitenci, za katere so predvidevali tudi povojno sterilizacijo.

Upoštevač socialno in poklicno sestavo nemštva v slovenskih pokrajinah so imeli Nemci precejšen delež pri upravljanju zaplenjenih slovenskih industrijskih, obrtnih, poljedelskih in vinogradniških posestev in obratov. Kmečki značaj nekaterih območij z nemškim življem (Apaška kotlina, severozahodni del Prekmurja) ni dopuščal njegovega širšega zaposlovanja v upravi, politiki itd.

T.i. domači Nemci so imeli pod vodstvom častnikov SA s Štajerske in Koroške večinoma vse podčastniške položaje v oboroženi polvojaški formaciji vermanšaft, namenjeni predvojaškemu urjenju, germanizaciji in nacifikaciji ter tudi zatiranju partizanskega gibanja. Precejšen del za orožje sposobnih spodnještajerskih Nemcev se je vključil tudi v posebno oboroženo enoto SS-Sonderstandarte »Untersteiermark«, ki je s svojimi alarmnimi četami tudi sodelovala pri zatiranju slovenskega odpora in pri hudih zločinih nad prebivalstvom.

Komisija za ugotavljanje zločinov okupatorjev in njihovih pomagačev za Slovenijo je

ugotovila, da naj bi bili spodnještajerski Nemci udeleženi pri funkcijah v zasedbenem aparatu celo z 80 odstotki.

Brez nekih natančnejših raziskav so po vojni lahko po okupatorjevih virih ugotovili, da so zlasti vodstvo domovinske zveze, ki naj bi imela glavno vlogo pri germanizaciji in nacifikaciji t. i. Vindišarjev iz »domu zvestih Štajercev«, kot so nacisti 1941. leta začeli imenovati tamkajšnje Slovence, sestavljale tri skupine vodilnih Nemcev.

Prvi dve skupini so tvorili sodelavci dveh nacističnih zavodov iz Gradca — Inštituta za jugovzhodno nemštvo (Südostdeutsches Institut), katerega direktor dr. Helmut Carstanjen je bil tudi glavni ideolog raznarodovanja, in Pokrajinski obmejni urad NSDAP (Gaugrenzlandamt NSDAP).

Tretjo, precej večjo skupino, pa so sestavljali skoraj vsi dotedanji člani SDKB brez njenega dotedanega vodje Johanna Barona. Ob kolektivnem sprejemu SDKB v Štajersko domovinsko zvezo 10. maja 1941 se je šef civilne uprave dr. Siegfried Uiberreither zahvalil njegovim članom za njihov prispevek k vrnitvi Spodnje Štajerske k nemški matici in jih postavil v položaj »prednje straže« ali »kristalizacijskega jedra« za izvajanje temeljnih nalog nemške nacistične okupacije.

Spodnještajerske Nemce, ki so se pri tem vidneje izkazovali, so nato sprejeli v NSDAP, prvih 123 še v letu 1941. Tiste, ki so se izkazali pri »osvobojanju« Spodnje Štajerske, zlasti z občevalnim delom proti Kraljevini Jugoslaviji, so pod okupacijo odlikovali z nacističnimi odlikovanji.

Viri pričajo, da so nacistični raznarodovalci Nemce, ki so že od prej živeli na Slovenskem, spomladi in poleti 1941 pritegnili k množičnemu izganjanju Slovencev. Skupine ali posamezniki so sodelovali pri aretacijah narodno zelo zavodnih Slovencev, pri njihovem zasliševanju in celo telesnem in duševnem trpinčenju v zaporih in zbirnih taboriščih, v komisijah za sprejem ljudi v omenjeni raznarodovalni društvi oz. organizaciji itd.

Najdejo se pa tudi podatki - seveda v precej manjši meri - da se je kakšen Nемец zavzel za slovenskega znanca, ki je bil predviden za izgon. Bil jih je tudi nekaj, ki so z okupacijo naivno pričakovali obnovo vsaj v nekaterih področjih razmeroma znosnega položaja iz časa Avstroogrske monarhije, in tudi iz načelnih (moralnih, verskih in drugih) razlogov niso soglašali s kruto nacistično okupacijsko politiko in prakso.

Vendar je bilo zaradi nacističnega totalitarnega režima le malo javnih protestov proti ukrepom nacistične okupacijske uprave; izjema so dr. Oskar von Kaltenecker, Johann in Franz Tscheligi in morda še kdo.

Več je bilo seveda takšnih, ki so začeli na okupacijsko politiko gledati kritično in odklonilno, ko je močno slovensko osvobodilno gibanje začelo rušiti nacistični okupacijski sistem, ogroziti nacistični priganjaški kader na podeželju in ko se je na velikih bojiščih obrnila vojna sreča proti silam Osi.

Partizanske usmrtitve najbolj gorečih in seveda dosegljivih funkcionarjev okupatorjevega aparata na podeželju in partizanski vpadi na območje strnjene nemške kolonizacije (Posavje in Obsotelje, Gorje pri Bledu) so vzbujali občutek ogroženosti.

Nezmožnost nemških oboroženih sil, da bi z operacijami in nasiljem strle slovenski odpor, neuspehi fašističnih sil na velikih frontah, zavezniška bombardiranja slovenskih mest ter industrijskih in prometnih naprav pač niso mogli vlivati poguma za stoođotno angažiranje Nemcev v totalni vojni, kakršno so razglašali nacisti.

Zlasti premožnejši Nemci so začeli treznejše gledati na razmere in se umikati s političnega dela in nekateri celo priznavati Slovcem upravičenost do odpora. V letu 1944 je nekaj primerov njihovega odhoda v partizane. Vendar je bil to majhen del med nekaj deset tisoč Nemci na Slovenskem. Po ugotovitvah Komisije za ugotavljanje zločinov okupatorja in njegovih pomagačev za Slovenijo naj bi bilo med spodnještajerskimi Nemci le 278 odkritih nasprotnikov nacizma, 507 nevtralnih in le borih 32 udeležencev osvobodilnega boja.

V zasedenih slovenskih pokrajinah so bili Nemci izredno privilegirani sloj prebivalstva, saj je veljalo načelo, da jih je treba krepiti v vseh pogledih. Za to bi ob drugih ustanovah še posebej skrbeli uradi in ustanove državnega komisarja za utrjevanje nemštva. Predvsem ti so tudi skrbeli za upravljanje zaplenjene slovenske imovine in množično naseljevanje raznih nemških skupin (kočevske, besarabske, južnobukovinske, dobrodužanske, južnotirolske itd.) na zaplenjeni slovenski zemlji.

Nemška kolonizacija je imela posebno vlogo zlasti v prvih dveh letih okupacije. Čeprav so nacisti v vsem vojnem času uspeli izgnati in pregnati le tretjino (80 tisoč) za izgon predvidenih Slovencev, je večina izgnancev morala na tuje zato, da je okupator dobil prostor za sicer dvakrat omejeno nemško kolonizacijo. Uspelo mu je namreč naseliti le okoli 15 tisoč nemških kolonistov.

(To je bil II. del daljšega članka Nemci na Slovenskem, in je bil objavljen v celovškem Našem tedniku 23. jan. 1998.)

1998 Escorted **TRAVELMAX** tour 1998

UNDISCOVERED ♦ DISTINCTIVE ♦ REGIONAL

A journey for Slovenian-Americans to their ancestral homeland, the "new" Slovenia, a country with a revitalized spirit.

SLOVENIA OFF THE MAIN ROADS

A 16 day tour

- ♦ Discover your roots in beautiful Slovenia
  - ♦ Learn about your culture and heritage
  - ♦ Enjoy ethnic music and dance
  - ♦ Savor good food and fine wines
  - ♦ Experience the diversity of the regions
  - ♦ Tour all eight Slovenian provinces
  - ♦ Explore the Adriatic Sea on a dinner cruise
- And much, much more!

Tuesday departures, Wednesday returns.
JULY 7 - 21 AUGUST 4 - 18
 Attention: Clubs and organizations -
 Set your own departure dates!

Call MIKE CERAR at **TRAVELMAX, Inc.**
 (800) 677-1313 or (216) 692-1700
 911 East 185th Street
 Cleveland, Ohio 44119

Prijatelj's Pharmacy
 St. Clair & E. 68 St. 361-4212
 IZDAJAMO TUDI ZDRAVILA
 ZA RAČUN POMOČI
 DRŽAVE OHIO - AID FOR
 AGED PRESCRIPTIONS

...zamejska in zdomska literatura...

Ta rubrika izhaja redno v odlični tržaški reviji MLADIKA in objavlja ocene raznih literarnih in zgodovinskih del, ki izhajajo v zamejstvu in izseljenstvu. V prvi letošnji številki revije je g. Jevnikar pisal o dveh knjigah, o katerih smo sicer že poročali, vendar so njegovi pogledi tudi vredni upoštevanja.

Ted Kramolc: Potica za navadni dan

Pred kratkim je izšel pri Slovenski Matici v Ljubljani prvi roman slovenskega izseljenca Teda Kramolca, ki živi v Kanadi. Roman ima naslov *Potica za navadni dan*, nevsakdanji naslov, saj je bila nekoč potica samo za največje praznike: za Božič, Veliko noč in za žeganje. Za navadne dneve je bil črn ali bel kruh pri premožnejših, potice še danes ne pečejo za vsak dan. V uvodni besedi pravi avtor, da je »pričujoči spis v vsej vsebini izmišljen«, tako je izmišljen tudi naslov.

Ted Kramolc se je rodil 27. marca 1922 v Podgori pri Sentvidu nad Ljubljano. V Ljubljani je končal realko, potem se je želel vpisati na Likovno akademijo, ker se je hotel posvetiti slikarstvu. Leta 1941 se je vpisal na ljubljansko arhitekturo pri prof. Plečniku, istočasno je študiral slikarstvo pri umetnikih Božidarju Jakcu, Mitji Sviglju, Mateju Sternenu in Francetu Goršetu. V prostem času je hodil slikat v ljubljansko okolico s prijatelji Marjanom Pleničarjem (umrl v Dachau), Lojzetom Perkom in Marjanom Tršarjem.

Italijani so ga med okupacijo dvakrat internirali v Gonars, kjer je nastal njegov prenatresljiv cikl figur. Prvo slikarsko razstavo pa je imel v Ljubljani šele 1994. Njegov oče je bil znani skladatelj in prof. Luka Kramolc.

Proti koncu vojne se je umaknil z bratom Nikom na Koroško in živel v Spittalu ob Dravi. Preživljal se je s slikanjem in trikrat razstavljal. Ilustriral je tudi knjige, ki so jih pisali begunci in nekateri koroški domačini. Leta 1948 se je preselil v Kanado in se po enoletnem obveznem delu na železnici vpisal na Ontario College of art, kjer je diplomiral 1951, pozneje pa opravil še grafično specialko. Posvetil se je načrtovanju notranje opreme in slikarstvu in oboje veliko razstavljal.

Istočasno s slikanjem je pisal črtice in kratke povesti po zgledu ameriške »short story«. Sodeloval je v osrednji begunski reviji v Argentini *Meddobje*, zadnja leta pa tudi v publikacijah v Sloveniji.

V Sloveniji je tudi izdal svojo prvo knjigo kratke proze pod naslovom *Podobe iz arhivov* (1992). Knjigo je opremil z izvirnimi portreti.

V Kramolčevi knjigi nimamo običajnega domotožja in objokovanja izgubljene domovine, Kramolc je postal Kanadčan, nova zemlja mu je postala prava domovina, ki mu nudi svobodo in vse pogoje za mirno in urejeno življenje v krogu družine, ki si jo je ustvaril v Kanadi.

V enakem duhu in miselnosti je napisan tudi obširni roman *Potica za navadni dan*. Ima 224 strani večje oblike in je ilustriran s številnimi slikami, največ s portreti. Začenja se z zadnjimi dnevi vojske v Ljubljani, nadaljuje z odhodom na Koroško in potem v Kanado. Vse to opisuje le v grobih potezah, pri nobenem dogodku se ne ustavlja, odvažanje beguncev v smrt v Jugoslavijo našteva samo po datumih.

Sele ko si uredijo v Kanadi življenje v službah in lastnih hišah, se ustavlja pri nekaterih izobražencih, ki jih ni bilo veliko, vendar so se dobivali ob nedeljah pri maši in občasno pri večerjeh. Obiskovali so se, vendar niso bili pravi prijatelji, samo žene so bile bolj povezane.

Prvi tak sestanek je pripravila Valentina, žena prof. Gorazda Prunka. Najprej sta prišla inž. Stefan Zavrtanik in žena Sonja. Sonja je bila visoka, sloke postave, prijetnega obraza in obarvanih rjavih las. Komaj so posedli, sta pozvonila dr. Jože Dolžan in njegova žena Milena. Zadnja sta prišla dr. Andrej Čemažar in žena Helena.

Večerja je bila izbrana, jedi vrsta, vsaka drugača tudi po narodnem poreklu, prav tako izredna vina, za vsako jed drugačno. Gostje so hvalili kuharico, obujali spomine na mladost in domovino, a poudarjali kanadsko gostoljubnost, ki jim je omogočila udobno življenje.

Družba se je razdelila v moško in žensko polovico in obe sta živahno razpravljali, predvsem o preteklosti: »Besede govornikov niso bile spontane ali iz srca. Kar se je nocoj govorilo, je bilo skrbno pripravljeno, že prej naštudirano. Pogovor je bil izbruh slabo prikritega sovraštva in dolgoletne življenjske razočaranosti«, pravi pisatelj in nadaljuje:

»Ljudje, ki so zasnovali, organizirali in izvedli pri nas masovne poboje po končani voj-

Friderik Irenej Baraga – Svetost v dejanju
Razstava Slovenskega verskega muzeja na gostovanju v Kočevju

Skoraj natanko 130 let od dne (19. januarja 1868), ko se je »Velika črna sukna« ali Mekatewikwanaie, kot so Očipvejci klicali Friderika Ireneja Baraga, poslovila od zasneženih pokrajin ob velikih jezerih Severne Amerike in odšla svojemu Stvarniku naproti, so se spominu velikega moža, misijonarja, raziskovalca, pisca, poliglota, škofa, ... predvsem pa človeka, ki ga je zaznamovala svetost v dejanju, v petek, 30. januarja, v kočevskem Pokrajinskem muzeju poklonili številni obiskovalci ob odprtju njemu posvečene razstave. Razstava, ki jo je ob 200. obletnici Baragovega rojstva junija lani za Slovenski verski muzej iz Stične pripravil Marko Freljih, nas popelje po glavnih postajah raznolikega življenja svetniškega kandidata, iz katerih odsevata Baragova vsestranskost, sad izjemne nadarjenosti, in svetost, sad jasne vizije lastnega poslanstva, zaobseženega v doslednem spoznanju, da je le eno potrebno. Prav v tej neomajnosti, odločnosti in jasnosti na poti za Njim se nam po besedah ljubljanskega nadškofa dr. Franca Rodeta – slovenski metropolit je razstavo v Kočevju tudi odprl – razodeva prava podoba svetniškega

škofa, velikega Slovenca, kakršnih smo imeli malo v svoji zgodovini. Razstava, ki prinaša bogastvo fotografškega in knjižnega gradiva o škofu Baragu, predvsem iz zbirke p. Karla Ceglarja, ter nekatere eksponate iz Slovenskega etnografskega muzeja (v kočevskem muzeju si jo lahko ogledate do 21. marca), tako ne pripoveduje le zanimive zgodbe iz

nekih nepreklicno minulih časov in oddaljenih dežel, ampak postavlja lik svetniškega misijonarja med ameriški Indijanci pred človeka našega časa z zavestjo, da je Baraga človek, na katerega smo lahko ponosni vsi Slovenci, zato je prav, da njegova podoba živi ne le v cerkvenih krogih, ampak se jasno zasidra v narodovem zgodovinskem spominu. B. Š.

Številni obiskovalci v kočevskem Pokrajinskem muzeju

(Preslikano neposredno iz Družine, 22. februarja 1998)

ni, so danes vsakomur znani. Kar spravo onemogoča, je dejstvo, da ti krivci niso bili nikoli zaslišani, da so mnogi še danes na položajih!»

Za slovo jim je Valentina postregla s potico: »Slovenska potica! Zjutraj sem jo spekla, pravkar pocukrala. Orehova je, z dodatkom rozin, po našem davnem receptu.« In pisatelj dostavlja: »Potica je slovenski simbol, nič manj ne pomeni kakor lipov list, kot naša brezjanska Marija.« Vsi so jo navdušeno jedli in se poslovlili.

Sonja je postala vodič v mestni umetniški galeriji in se zelo uveljavila. Seznanila se je z upokojenim polkovnikom Tyronom Haringtonom, ki ji je začel dvoriti. Stefan Zavrtanik je skočil pod podzemski vlak, sin in hčerka, ki sta živele z družinama v Alberti, sta prišla na pogreb in odšla, mati pa je prodala hišo in se preselila. Umrl je tudi Gorazd, Sonja pa je pristala na poroko s Tyronom, ki je dobil dovoljenje od vojaških oblasti. Poročila sta se in poroka je bila zelo slovesna, povabljenecv nešteto. Po poroki sta odšla na potovanje po Kanadi in mož ji je razkazal pokrajino in mesta, razložil zgodovino in orisal prebivalce.

Komaj pa sta se vrnila, je šel mož v banko, napadli so jo trije roparji, Tyron je vse tri ubil, a pri tem je bil smrtno

ranjen, da je naslednjega dne umrl v bolnišnici. Sonja je bila uničena, sprva je samo žalovala in jokala, počasi pa so jo prijatelji spravili v družbo, vpisala se je v nov tečaj o kanadski umetnosti, ga uspešno zaključila in spet nastopila službo razlagalke kanadske umetnosti turistom. Končno se je odločila, da bo odšla na obisk v Slovenijo, ne domov, ampak v Slovenijo.

Roman je ogromno platno, po katerem se premikajo slovenski begunci, predvsem izobraženci liberalnega nazora. Vsi so vdani v usodo, Kanada jim je postala nova domovina. Vživeli so se v razmere in tudi v kanadsko miselnost. Na Slovenijo ne mislijo več, češ da so tam na oblasti isti ljudje, ki so bili v prvih letih po vojni. V glavnem se je omejil pisatelj na štiri inženirje in profesorje in jim pustil, da so se na dolgo in široko izpovedovali. Ni jim ugovarjal, ni jih popravljal ali dopolnjeval.

Največ prostora je odmeril Sonji, ženi inž. Zavrtanika, pozneje polkovnika Harintona. Oba moža sta ji nepričakovano in nesrečno umrla, ven-

dar je bila notranje tako močna, da se je obakrat pobrala in začela novo življenje. Velik smisel ima za kanadsko naravo, ki je posejana s številnimi jezeri, slapovi, potoki in rekami.

Ob Sonji stoji upokojeni polkovnik Tyron Harington, ki je v vojaški službi prehodil Evropo, poznal Slovenijo in tamkajšnje razmere, poznal pa predvsem vso Kanado in njeno zgodovino. Sonjo je hotel seznaniti s Kanado in njeno sedanostjo in preteklostjo, zato ji je razkazoval njene kraje, zanimivosti in ljudi, ki so prišli v Kanado z vseh celin.

Zato razkriva roman bralcu bolj Kanado kot tako kakor slovenske ljudi v njej. Kar pa jih je, so živi in nazorni, označeni z lastnim pripovedovanjem. Jezik je tekoč in živ, njegovi junaki pa radi uporabljajo tudi angleščino, ki jo pisatelj na koncu strani prevaja v slovensko.

(Druga g. Jevnikarjeva ocena v omenjeni Mladiki, knjiga jezuita Vladimirja Kosa z Japonske, bo posredovana v prihodnji AD. Ur.)

MARK PETRIC
Certified Master Technician**Petric's Automotive Service**Foreign & Domestic
General Auto Repair

(216) 942-5130

33430 Lakeland Blvd., Eastlake, Ohio 44095 / LOCATED IN REAR

Progressive Slovene Women of America
proudly announces the Fourth Edition of
**Treasured Slovenian and
International Recipes**

Name .....

Address .....

City/State/Zip .....

Number ordered _____ (\$15.00 + \$3. S/H each book)
(in U.S. Dollars)Make checks payable to "PSWA COOKBOOK" Mail to
15335 Waterloo Rd., Cleveland, OH 44110**BRICKMAN & SONS**
FUNERAL HOME

21900 Euclid Ave.

481-5277

Between Chardon & E. 222nd St. — Euclid, Ohio

Misijonska srečanja in pomenki

1222. Oglasili so se prav na kratko iz nadškofije

Kisumu, škof Okoth, iz škofije Bungoma, msgr. Emanuel Okombo z božičnimi dobrimi željami (tu še podpiramo bogoslovce za domači misijon), in iz drugih afriških dežel.

Po g. Rudiju Knezu so se oglasili salezijanski misijonarji in se zahvalili za darove MZA, ki jih bo vsak na svojem delokrogu koristno uporabil. Brat Ludvik Zabret piše:

»Prav lepa hvala za prijazno pismo in velik dar. Bog povrni vsem misijonskim garačem in prijateljem. Letos sem bil dalj časa v Sloveniji, kjer so me hoteli za stalno obdržati. Ker je to letos (1997) 50 let dela v misijonih v Indiji in to je to »Don Bosco Doululim« že četrtri pionirski začetek, mi kar pač ni mogoče kar tako zapustiti Indijo. Po 50 letih zelo trdega dela sem sedaj pač tukaj doma. Hvalim Boga za poseben blagoslov in uspeh pod Marijinem varstvom. Srečno Novo leto, Tvoj hvaležni

Ludvik.«

Misijonar p. Stanko Pavlin

piše g. Knezu: »Dragi g. Knez in družina! Sedaj, ko je g. Wolbang odšel po večno plačilo, smo še mi tukaj na zemlji, ki garamo in se trudimo za našo večno bodočnost. Z g. Wolbangom smo bili zelo prijatelji, ko je bil leta nazaj v Kunmingu na Kitajskem sem mu tudi jaz pomagal v kitajskem jeziku.

G. Rudi, jaz mislim, ko sem bil v Bostonu, smo se že enkrat srečali v Clevelandu na mitingu in tudi z vašo družino. Morda sem celo prepeval z vami v cerkvi Marije Vnebovzete, in g. Wolbang, ki je imel mašo, je komentiral: »To so res fantje na vasi!«. Torej lepa hvala za dar, in hvala vsem dobrotnikom, ki molijo za nas in nam pomagajo.

Ko je sv. oče obiskal Slovenijo sem bil tudi jaz z inšpektorjem g. Hočevarjem navzoč, in je bilo zelo lepo. Da bi Vam voščil za božič je prepozno.

Želim Vam srečno novo leto. Molimo eden za drugega, da bi Bog in Marija Devica blagoslovila naše in vaše misijonsko delo in naš vsakdanji kruh. Bog Vas živi!

Vaš Stanko Pavlin«

Drugič nadaljujemo z misijonskimi pismi, ki so po svoje zelo zanimiva.

Predsednica milwauškega

misijonskega odseka ga. Mary Coffelt sporoča: »Kar predolgo odlašam s pisanjem. Tu v naši cerkvi je bila sv. maša za pokojnega g. Wolbanga. Božji Misijonar naj mu

Opomba: V MSIP 1221 pretekli teden je bila družina Johna Kusteca napisana skupno, posamezno so pa takole darovali:

G.ga. John Kustec, ml.	\$50
G.ga. Joseph Kustec	\$25
G.ga. Don Doering	\$25
G.ga. Frank Lorber	\$25
G.ga. John Kustec st.	\$25

bo bogat plačnik za vsa leta do zadnjega, kar je on naredil za naše misijonarje. Daj Bog, da bi to seme, ki ga je g. Wolbang vsejal, ki se je tako lepo razraslo, rodilo tudi v prihodnosti bogate sadove.

Z g. Goletom sva se pogovarjala glede naših bogoslovcev. Kar nič ne vemo, kdo jih vzdržuje in ali je poravnana vsa vzdrževalnina. Ga. Wojtecki bi želela vedeti, kaj je z njenim bogoslovcem Igorjem Krašna. G. Gole bi rad zvedel za svojega, ki ga podpira, Tadeja Legnarja. Darovali smo za novomašnika \$100, ne vemo, ali je prejel, oglasil se ni. (O vseh vprašanih je bila ga. Coffelt že obveščena, S.F.)

Pri nas sva bila obadva pod zdravnikovo kontrolo in tudi vse gospe, ki mi navadno pomagajo pri prodaji peciva, se niso dobro počutile. Odložile smo se, da napravimo nabirko namesto prodaje peciva. Zbrale smo \$1310, kar je bilo že od-

poslano blagajniku Stefanu Maroltu.

Darovali so: Ga. Wojtecki \$400; po \$50: Matilda Simčič, Mary Mernik, Minka Mejač, Kati Kaye, Helena Trohna in Neimenovana; Zofi Rifelj \$40; Martina Beznik \$30; Mary Kiel in Vera Ornik po \$25; po \$20: Jožica Janežič, Ivanka Modic in Neimenovana; po \$10: Zofi Grdadolnik, Rozi Dovnik in Mary Martino; in Mary Coffelt \$400.

Ce so naši računi z bogoslovci poravnani, potem prosimo za novega bogoslovca za vzdrževanje. Lepo zahvaljene za vaše darove, ki ste jih velikuodušno darovali.

Mary Coffelt«

Nadaljevanje pisma g. ravnateljca semenišča g. Slabeta:

Vesel sem, da je bil za novega spirituala imenovan profesor sv. pisma, g. dr. Jurij Bizjak, očetovsko topel, neposreden, da zajema z veliko žlico prav iz sv. pisma duhovno modrost. Bog pa naj da na naše delo svoj pečat in blagoslov.

Je pa bilo to prvo četrtletje v semenišču neverjetno živahno. Polno dogodkov in srečanj, od tistih vsakoletnih, ko bogoslovci pripravljajo srečanja z misijonarji in nekaterimi domačimi duhovniki, pa delo v drugih kroških, tja do izrednih, od katerih sta bila posebno doživetje obisk kip fatimske Marije, ki je na vseh župnijah in tudi v stolnici doživljala neverjetno velike množice. Nazadnje pa smo častili tu relikvije sv. Terezije Deteta Jezusa, ki pa se je »oglasila« le v stolnici in v samostanu karmeličank. Ob vseh teh srečanjih so imeli seveda tudi bogoslovci svoj delež, pa mislim, da z veseljem.

Po duhovnih vajah gredo za dober teden domov na praznike, potem pa bo kmalu čas izpitov, čas posebej napetega dela. Zdaj jih je še kar treba spominjati na študij, takrat pa jih najbrže ne bo treba. To ni-

hanje in lovljenje ravnotežja med študijem in duhovnim oblikovanjem in povrh med pripravo na praktično delo kasneje na župnijah, to so napetosti in razsežnosti semenišča.

Bog nam daj zdrave modrosti, dovolj odločnosti, pa predvsem svojo milost.

Ker so božični prazniki že mimo, vam želim, da bi njihov blagoslov ostal vseskozi z vami in vsemi, ki se trudijo za življenje in rast vsega, kar je Kristus prinesel na ta svet.

Vse in vsakega posebej toplo pozdravljam! Anton Slabe ravnatelj.«

Za to lepo pismo se g. Slabetu lepo zahvaljujemo in tudi mi vsi v MZA obljubimo, da bomo zvesto podprli z molitvami njega in vse duhovne sinove ali vzdrževance, da bodo dobro študirali in po končani teološki fakulteti postali dobri duhovniki. Sedaj v postnih dneh, ki smo jih začeli s pepelnično sredo, bomo podvojili naše molitve. Za MZA,

Sonja Ferjan

79 Lunness Road
Toronto, Ont. M8W 3V7
Canada
Tel. - (416) 255-2519

NOVI GROBOVI

(nadaljevanje s str. 9)

bodo v petek pop. od 2. do 4. in zv. od 6. do 8. Družina bo hvaležna za darove v pokojničin spomin Slovenskemu domu za ostarele, 18621 Neff Rd., Cleveland, OH 44119.

Michael J. Tomc

Umrli je Michael J. Tomc, mož Gladys, oče Michaela in Susan Woods, 6-krat stari oče, brat č.g. Victorja, upokojenega župnika fare Marije Vnebovzete, Katherine Slaper, Mary Tomc ter že pok. Johna, Martina, Anthonyja, Stanleyja, Jean Trzeciak in Agnes

Tomc, veteran 2. svetovne vojne, v kateri je služil v ameriški mornarici. Pogreb je bil 4. marca s sv. mašo v cerkvi sv. Marije Magdalene. Družina priporoča darove v pokojnikov spomin St. Mary Magdalene Memorial Fund, 460 E. 321 St., Willowick, OH 44095.

Marie Sprenger

Umrli je 93 let stara Marie Sprenger, rojena Blatnik, vdova po Williamu, mati Ruth Balzel, Marie Parker in Nancy O'Neill, 10-krat stara mati, 13-krat prastara mati, sestra Helen Zele, Fred-a ter že pok. Josephine Sidak, Anne Holm, Agnes Gulan, Gertrude Ernie, Josepha in Johna. Pogreb je bil 2. marca v oskrbi Želetovega zavoda s sv. mašo v cerkvi sv. Viljema in pokopom na Vernih duš pokopališču. Darovi v pokojničin spomin Slovenskemu domu za ostarele, 18621 Neff Rd., Cleveland, OH 44119, bodo s hvaležnostjo sprejeti.

Mary Rose Kavec

Umrli je Mary Rose Kavec, rojena Blatnik, vdova po Josephu, mati Marion Reese in Deborah Ann Snodgrass, 4-krat stara mati, sestra Julie Franc. Angele Scraga ter že pok. Georgea, Franka in Johna. Pogreb je bil 3. marca v oskrbi Fortunovega zavoda s sv. mašo v cerkvi sv. Lovrenca in pokopom na Kalvarije pokopališču.

Anne R. Kastelic

Dne 12. februarja je umrla Anne R. Kastelic, rojena Znidarsic, vdova po Anthonyju, mati Leonarda (pok.), Elaine DeBlander in Dale-a, 5-krat stara mati, 4-krat prastara mati, sestra Pauline Turpack, Paul-a Znidar, Rose Walsh in Sophie Kastelic. Pogreb je bil družinski s sv. mašo v cerkvi sv. Felicite in pokopom na Kalvarije pokopališču.

Visit Our Slovene American Auto Repair Shop!
NOTTINGHAM AUTO BODY & FRAME
Frame Straightening
Collision Repair
Painting
19425 St. Clair Avenue
Tel. 481-1337
Michael Bukovec, Owner

Joseph L. FORTUNA

POGREBNI ZAVOD
5316 Fleet Ave.
641-0046

Moderni pogrebni zavod.
Ambulanca na razpolago
podnevi in ponoči.

CENE NIZKE
PO VASI ZELJI!

GORJANC

HEATING & COOLING

A Name For All Seasons.

FURNACES - BOILERS
AIR CONDITIONERS - HEAT PUMPS
GEO-THERMAL SYSTEMS
RADIANT FLOOR HEATING
AIR CLEANERS • HUMIDIFIERS

AMERICAN STANDARD

Built To A Higher Standard

CARE

HEAT AND COOL PUMP CONTRACTORS

Residential - Commercial

944-9444

30170 Lakeland Blvd.

WATJ 1560 AM

PRESENTS

Weekend Polkas

Saturday

9:00 a.m. - 10 a.m. Polkas with Al Markic
10 am -12 Polka Spotlight,
Host Joe Godina
12 - 1 p.m. Mario's International Music
Host Mario Kavcic
1 p.m. - 3 p.m. Almar with Guest Musician
3 p.m. - 4 p.m. Polkatime America
4 - 5 p.m. rebroadcast of a production from
Radio Ljubljana, Slovenia in native language

Sunday

7 a.m. - 10 a.m. Memory Lane
Host Allen James
10 a.m. - 10:30 a.m. Magic Sound of the Button Box
Host John Pestotnik
10:30 a.m. - 11 a.m. Reflections of the
New Slovenia
Hostess Linda Cimperman
11 a.m. - 1 p.m. Polka Fun With Al & Harry
Host Al Markic & Harry Faint
1 p.m. - 2 p.m. Polka Tributes
Host Al Markic
2 p.m. - 3 p.m. International Hour
Host John Krizancic
3 p.m. - 5 p.m. Polkatime America

<http://www.watj.com>